

Збірник наукових матеріалів
XXXVI Міжнародної науково-практичної
інтернет - конференції
el-conf.com.ua

«ІННОВАЦІЇ НАУКИ ХХІ СТОЛІТТЯ»

18 листопада 2019 року

Частина 1

м. Вінниця

Інновації науки XXI століття, XXXVI Міжнародна науково-практична інтернет-конференція. – м. Вінниця, 18 листопада 2019 року. – Ч.1, с.76.

Збірник тез доповідей укладено за матеріалами доповідей XXXVI Міжнародної науково-практичної інтернет - конференції «Інновації науки XXI століття», 18 листопада 2019 року, які оприлюднені на інтернет-сторінці el-conf.com.ua

Адреса оргкомітету:
21018, Україна, м. Вінниця, а/с 5088
e-mail: el-conf@ukr.net

Оргкомітет інтернет-конференції не завжди поділяє думку учасників. У збірнику максимально точно збережена орфографія і пунктуація, які були запропоновані учасниками. Повну відповідальність за достовірну інформацію несуть учасники, наукові керівники.

Всі права захищені. При будь-якому використанні матеріалів конференції посилання на джерела є обов'язковим.

ЗМІСТ

Економічні науки

<i>Албасова А.І.</i> ТРИРІВНЕВА СХЕМА ДОСЛІДЖЕННЯ ЩАСТЯ.....	5
<i>Андрійчук А.Ю.</i> АНАЛІЗ ІНФЛЯЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ ТА НАПРЯМИ АНТИІНФЛЯЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ В Україні	9
<i>Бас Д.П.</i> ФІНАНСОВИЙ ПОТЕНЦІАЛ ПІДПРИЄМСТВ ТА ЙОГО ПОКАЗНИКИ В СУЧАСНІЙ Україні.....	13
<i>Біневич Ю.О., Манойло К.І., Міщенко Д.А.</i> АНАЛІЗ ВИКОНАННЯ ДОХОДІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ	16
<i>І.Є.Боборикіна, М.О.Тарасюк</i> ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ КАЗНАЧЕЙСЬКОГО ВИКОНАННЯ ВИДАТКОВОЇ ЧАСТИНИ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ України.....	19
<i>Бондаренко Д.О., Габрик А.В. Науковий керівник Коляда Т.А.</i> НЕОБХІДНІСТЬ ОНОВЛЕННЯ ПОКАЗНИКІВ ЕФЕКТИВНОСТІ ТА РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ БЮДЖЕТНИХ ПРОГРАМ.....	22
<i>Ботвіна О.Ю.</i> ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ МАЙНА ПІДПРИЄМСТВА: ОЦІНКА ТА РЕЗЕРВИ ПІДВИЩЕННЯ.....	25
<i>Братунець Ю.Ю., науковий керівник Корж М.А.</i> АНАЛІЗ МЕТОДІВ ЦІНОУТВОРЕННЯ	29
<i>Брояка А.А., Мартиненко О.А.</i> ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	33
<i>Василечко Х.С.</i> АНАЛІЗ СОЦІАЛЬНО-ТРУДОВИХ ВІДНОСИН В КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ В ЕКОНОМІЦІ	37
<i>Волошин С. В.</i> ІР-ТЕЛЕФОНІЯ ЯК СИСТЕМА ЗВ'ЯЗКУ ЧЕРЕЗ МЕРЕЖУ ІНТЕРНЕТ ТА VOIP ЯК ЇЇ МАЙБУТНЄ.....	43
<i>Герасимова Ю.В.</i> ОСОБЛИВОСТІ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ ЗАЙНЯТОСТІ НАСЕЛЕННЯ У ДНІПРОПЕТРОВСЬКІЙ ОБЛАСТІ.....	47
<i>Гінчева К.М., науковий керівник Гринюк Н.А.</i> ПРОБЛЕМА КОМУНІКАЦІЙ В МІЖНАРОДНОМУ МЕНЕДЖМЕНТІ	53
<i>Гладка Д.О.</i> ВПЛИВ ІНФЛЯЦІЙНОГО МЕХАНІЗМУ НА ЦІНОУТВОРЕННЯ.....	56
<i>Денисовець Н. О.</i> ЦІНОУТВОРЕННЯ НА РИНКУ ЦІННИХ ПАПЕРІВ.....	62

<i>Джуман Ф.О., науковий керівник</i> <i>Онищенко В.Е.</i> РЕЕКСПОРТ ТОВАРІВ: ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ.....	65
<i>Довгань Ю.В., Штодько Т.В.</i> ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ЛОГІСТИЧ- НОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ІННОВАЦІЙНО-ОРІЄНТОВАНИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	73

ТРИРІВНЕВА СХЕМА ДОСЛІДЖЕННЯ ЩАСТЯ

*Албасова А.І.,**студентка**факультету комп'ютерних наук**Харківський національний**університет радіоелектроніки**м. Харків, Україна*

Усі країни щасливі однаково,
кожна країна нещасна по-своєму.

Щастя – це поняття, спільне для всіх, проте кожен розуміє його по-своєму. Хтось казав, що щастя – лише мить, а для когось щастя – це стиль життя. Багатогранність цього поняття приваблює багатьох дослідників. Деякі з них зосереджуються на невеликих групах людей, щоб з'ясувати, що робить людину щасливішою, інші ж досліджують більш широку картину того, що сприяє щастю в країнах та націях.

Блукаючи просторами Інтернету, я познайомилася з великою кількістю статей та досліджень на тему щастя, проте довгий час мене не полишало відчуття, ніби серед цього різноманіття думок, досліджень, висновків чогось не вистачає. Здавалося б, інформації безліч, тільки знаходь час аби її опрацювати та застосувати, хочеш стати більш щасливим – ласкаво просимо до позитивної психології, хочеш дізнатися більше про загальне щастя – ознайомся з матеріалами всесвітнього звіту про щастя [1].

Проте, незважаючи на це, щось важливе та, на перший погляд, недосяжне раз за разом залишалося поза увагою. Вперше, я замислилася про це, під час читання книги данського автора Майка Вікінга «Нygge. Секрет данського щастя»[2]. Якщо бути більш точною, почуття, ніби ми упускаємо щось важливе, з'явилося саме **після** прочитання книги, в той момент, коли я піддалася спокусі застосувати скандинавський досвід щастя до наших, українських, реалій. Поради, ілюстровані яскравими прикладами, здавалися універсальними ліками,

що піднімуть нас з низів щасливого рейтингу до самих вершин. Але, як відомо, чарівної таблетки не існує, і мої мислені експерименти зайвий раз мені це довели. Адже ідилічна картинка, просте рішення, яке вирішить усі наші проблеми, раптом спіткнулося об сувору реальність. Не можна просто взяти й надягти на себе маску щасливої нації або здійснити глобальне переселення у щасливі краї. Є безліч історій про людей, які шукаючи кращого життя переїздили до Данії, Швеції, Фінляндії, проте ставали ще більш нещасними, ніж раніше. Отже, щоб відчутти себе по-справжньому щасливим треба щось більше, але що? Це питання раз за разом спливало у моїх думках та поступово призвело до висновків, якими я хочу поділитися в рамках даної статті.

Мені здається, що між щастям людини та щастям людства є щось ще, і це щось і є тою деталлю, якої не вистачає. І ця деталь є національне щастя, щастя з оглядом на традиції окремої нації, звичаї, історію. На мій погляд, це важить досить багато, проте, за якихось причин, дуже часто опиняється поза увагою шукачів щастя. Не всіх, звісно, і про це свідчить наявність Дослідницького інституту щастя в Копенгагені та Міністерство щастя в Бутані. Це найбільш відомі приклади країн, які знайшли та продовжують шукати свої власні, національні, ключики щастя. І це працює. Я вважаю, що не дарма скандинавці уже багато років поспіль займають перші місця у рейтингу щастя. Дослідження країною особливостей власного щастя, на сьогоднішній день, є скоріш виключенням, аніж правилом, так як досліджуються, перш за все, загальнолюдське та індивідуальне щастя. Саме з цих причин я хочу запропонувати нову трирівневу піраміду (схему) дослідження щастя та впровадження результатів цих досліджень з метою покращення благополуччя кожної людини окремо та людства в цілому.

На нижньому рівні знаходиться загальнолюдське щастя. Проводячи аналогію з пірамідою Маслоу, можна зазначити, що на цьому рівні знаходяться базові потреби людини, такі як безпека, соціальний захист, право висловлювати власну думку, тощо. Це неначе фундамент людського щастя, без якого дії на наступних рівнях не матимуть ніякого сенсу. На цьому рівні об'єднуються

управлінці усіх країн, аби забезпечити однаково стійкий фундамент для розвитку кожної людини, незалежно від того, де вона мешкає. Чудовим показником на цьому рівні є Світовий рейтинг щастя, що проводиться ООН, адже в його рамках досліджується рівень задоволення базових, на мою думку, потреб кожної людини через такі показники, як [3]:

- Валовий внутрішній продукт на душу населення з урахуванням паритету купівельної спроможності в доларах США
- Очікувана тривалість здорового життя
- Соціальна підтримка
- Свобода вибору в житті
- Щедрість
- Сприйняття корупції

Рис.1 – Трирівнева схема дослідження щастя

На основі даної інформації міжнародні організації, а також окремі країни зможуть побудувати ефективні стратегії покращення життя кожної людини, незалежно від місця її проживання, проте, що не менш важливо, з оглядом на те, які саме проблеми послаблюють фундамент щасливого життя у країні, де людина мешкає.

Що стосується найвищого рівня – відповідь неоднозначна. З одного боку, це питання дуже гарно досліджено. Філософи, психологи, науковці багато років

займаються пошуками секретів щасливої людини. Інтернет пропонує величезну кількість книжок, статей, після прочитання та впровадження порад яких, людина нарешті знайде щастя. Якщо ж самостійно шукати щастя важко, можна звернутися до спеціаліста, який зробить усю важку роботу за вас. Звісно, вам прийдеться багато працювати, проте під чуйним керівництвом досвідченого фахівця робота над собою йде якось легше. З іншого боку, поради далеко не завжди працюють. І це далеко не завжди можна пояснити звичайним небажанням людини працювати над собою. На мій погляд, вагомий вклад у покращення ситуації може внести саме проміжний рівень, запропонованої схеми – рівень національного щастя, – на якому зосереджена основна увага даної роботи.

Якщо з попередніми рівнями усе більш менш зрозуміло, то рівень національного щастя, здебільшого відсутній у загальноприйнятій схемі досліджень у області щастя. На мій погляд, даний рівень є критично важливим для забезпечення високого рівня щастя людей, адже країна, в якій ти народився і виріс, залишає деякий відбиток, який не можна стерти. Саме тому, аби зробити схему дослідження щастя повною і більш гармонічною необхідно розвивати дослідження на другому рівні. Передбачається, що над дослідженням національного щастя повинні пліч-о-пліч працювати держава і суспільні організації. Передбачається, що відповідь на питання про те, чому одні країни займають перші місця за рівнем щастя, а інші, зокрема Україна, залишаються позаду криється саме у цьому малодослідженому проміжному етапі, який вносить вагомий вклад в рівень благополуччя людини, проте багато років залишається поза увагою. Саме тому, однією з основних цілей даної статті є залучення до цього питання дослідників, ентузіастів і просто тих, хто хоче стати трішки щасливішими і зробити щасливішими інших. В перспективі повинні набути поширення національні дослідні центри, які б займалися вивченням особливостей тієї чи іншої нації для того, щоб на міцному фундаменті загальнолюдських цінностей побудувати більш щасливі нації, що у перспективі має призвести до поліпшення благополуччя кожної окремої людини, незважаючи на те, в кому місці на Землі вона народилася і проживає.

Література:

1. World Happiness Report 2019 [Електронний ресурс]. – 2019. – Режим доступу до ресурсу: <https://worldhappiness.report/ed/2019/#read>.
2. Вікінг М. Hygge. Секрет датського щастя / Майк Вікінг., 2017.– 251 с
3. Міжнародний індекс щастя [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: https://en.wikipedia.org/wiki/Happy_Planet_Index.

УДК 330

Економічні науки

АНАЛІЗ ІНФЛЯЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ ТА НАПРЯМИ АНТИІНФЛЯЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ

Андрійчук А.Ю.

студентка

фінансового факультету

*Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана*

м. Київ, Україна

Головна мета політики будь-якої держави є забезпечення добробуту, якісного життя населення та стабільності економіки. Для цього важливо контролювати рівень інфляційних процесів, бо інфляція є основним фактором впливу на добробут країни, номінальну вартість товарів та послуг, параметром купівельної спроможності валюти та індикатором ефективності монетарної політики держави. Інфляція в Україні є однією з найактуальніших проблем. Досягнення цінової стабільності та підтримка високого рівня економічної безпеки країни є неможливим без комплексного дослідження проблем, причин інфляції та розробки ефективної системи заходів антиінфляційного регулювання, що є складовою частиною комплексу заходів, що застосовуються владою при виникненні інфляційних процесів.

Перед тим, як розробляти антиінфляційну політику країни, необхідно розуміти основні причини виникнення та високі темпи інфляції в сучасній економіці України. Для вимірювання інфляції застосовується індекс споживчих цін, який розраховується щомісячно та кожного року з метою відображення

зміни інфляції в сторону збільшення або зменшення. В Україні інфляційні процеси спостерігаються протягом всього періоду становлення незалежності країни. Найбільш критичними для України були періоди: становлення незалежності (1992-1996 рр.), коли індекси споживчих цін становили за рік 2100,0%; 10256,0%; 501,0%; 281,7%; 139,7% відповідно; світова фінансова криза 2008 р., коли індекс споживчих цін становив 122,3% за рік; та криза революції гідності (2014-2015 рр.), коли індекси споживчих цін за рік становили 124,9% та 143,3% відповідно [1, с. 39-40; 2].

Головними причинами значних індексів споживчих цін були: державні дотації у великих розмірах на підтримку неефективних підприємств, що супроводжувалося необґрунтованою емісією паперових грошей (у лютому 1992 р. грошова маса України зросла за місяць на 50 %); лібералізація цін на товари у січні 1992 р., що призвело до дефіциту грошової маси, оскільки її співвідношення до ВВП різко впало; зростання вартості нафти, газу та нафтопродуктів, яка збільшилася у 300 разів, що призвело до зростання цін майже на всі товари [1, с. 40]. Основними причинами прискорення інфляції у 2008 р. були: світова тенденція значного підвищення цін на продовольство та енергоносії та високий рівень інфляційних очікувань [3, с. 137]. Причинами піку інфляції у 2014-2015 рр. були: зростання цін на комунальні послуги, товари і послуги, військовий конфлікт на сході країни та дефіцит державного бюджету [4, с.1]. У 2014-2015 рр. Національний банк України «надрукував» 294,9 млрд грн за статтею перевищення доходів над витратами в Державному бюджеті, що призвело до гіперінфляції в Україні [1, с.41].

Проаналізувавши все вищесказане, можна зазначити, що інфляційні процеси мають велике значення для України, тому необхідно розробити ефективну програму антиінфляційної політики, яка буде проводитися органами державної влади і поєднувати методи короткострокового та довгострокового характеру. З метою покращення економічної ситуації в Україні та зниження рівня інфляції було розроблено Програму економічних реформ на 2010-2014 рр. Комітетом з економічних питань при Президентові України «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава». У Програмі зазначено

необхідні кроки з метою утримання низького рівня інфляції [5, с.96-97].

Згідно з Програмою антиінфляційна політика уряду у 2012 р. була націлена на боротьбу зі збільшення грошової маси, регулювання цінової політики монополістів. Кабінет Міністрів України проводив антиінфляційну політику за стратегією впровадження дефляційної політики та зміни правил політики доходів. Інший напрям у реалізації антиінфляційної політики в Україні — державний контроль за заробітною платою й цінами, що полягав у фіксації зарплати і цін на певному рівні («заморожування») [6, с. 89]. Зараз в Україні розпочався процес реалізації нової монетарної політики від Національного банку України (далі — НБУ) — основного монетарного режиму таргетування інфляції, спрямованого на забезпечення цінової стабільності у країні. Головна мета такої політики НБУ — створити умови для зменшення інфляції до 5 % у 2019 р. Для цього українському суспільству потрібно більше зосередити увагу на рівні інфляції, ніж на коливаннях обмінного курсу. Також виконання інфляційної цілі неможливе без незалежності центрального банку від впливу фіскальної політики [3, с. 138].

За умов інтеграції України до європейського співтовариства, доцільно перейняти досвід європейських країн та інших високорозвинених країн щодо встановлення контролю над інфляцією. Для цього слід здійснити імплементацію зарубіжного досвіду регулювання інфляційних процесів в економічну політику України.

Основними напрямками вдосконалення антиінфляційної політики в Україні з урахуванням зарубіжного досвіду повинні бути: 1. Розробка комплексних державних програм розвитку галузей економіки, які сприяють створенню конкурентного, наукомісткого виробництва, особливо в агропромисловому комплексі та IT-індустрії. 2. Удосконалення монетарної політики НБУ, яка повинна полягати у кредитуванні ефективного виробництва в пріоритетних секторах економіки, застосування інструменту продуктивної емісії (тобто випуску грошей, які мають спрямування на розвиток реального виробництва). 3. Проведення більш жорсткої антимонопольної політики держави. За минулі роки, монополізація виробництв в Україні залишилася достатньо високою, тому необ-

хідно застосовувати нові методи для боротьби з монополіями. Антимонопольний комітет повинен передбачати чіткий механізм поділу підприємств, сформулювати принципи появи нових учасників на ринках. Наприклад, подібні реформи було здійснено на паливно-енергетичному ринку Європейського Союзу, які мають на меті посилити конкуренцію відносно постачання та розподілу енерго-ресурсів. 4. Стабілізація валютного ринку через реформи валютного, банківського та монетарного регулювання. 5. Стабілізувати споживчий ринок за допомогою створення системи стимулювання розвитку малого бізнесу у сфері товарів і послуг. Доцільно ввести державні кредити, які спрямовуються на оренду виробничих будівель і приміщень, а також надання лізингового кредиту на оренду техніки та устаткування [7, с. 88].

Отже, для економіки сучасної України проблема інфляції є гострою і актуальною, зростання цін на споживчі товари призводить до поглиблення негативних соціально-економічних наслідків. Ці негативні наслідки змушують уряди різних країн проводити певну економічну політику, яка має назву антиінфляційна політика. Доцільно запровадити заходи щодо подолання інфляції, серед яких: кредитування виробництва шляхом використання інструментів продуктивної емісії; стабілізації валютного курсу; проведення ефективної антимонопольної політики; стимулювання розвитку експортно-орієнтованих галузей економіки; стабілізація споживчого ринку за допомогою створення системи стимулювання розвитку малого бізнесу у сфері товарів та послуг.

Література:

1. Демченко Б.А, Касьянова Н.В. Сучасні інфляційні процеси в Україні в умовах нестабільної економіки. *Інфраструктура ринку*. 2017. № 7. С. 39–43.

2. Індекси споживчих цін у 1991-2018 рр. *Державна служба статистики України*: [сайт]. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2006/ct/cn_rik/isc/c/isc_u/isc_m_u.htm

3. Думич Н. Б., Сенищ П. М. Державна антиінфляційна політика в Україні: основні тенденції та перспективи. *Науковий вісник НЛТУ України. Серія економічна*. 2017. № 2. С. 137–139.

4. Глущенко Л.Д., Бігдай І.Л. Аналіз інфляційних процесів в Україні та шляхи їх подолання. *Науково-технічна конференція підрозділів Вінницького національного технічного університету (НТКП ВНТУ): матеріали XLVII наук.-техн. конф.* (Вінниця, 14.03.2018-23.03.2018). Вінниця, 2018. С. 1–3.

5. Коркач І.В. Інфляційні процеси: проблеми (оздоровлення), подолання в Україні, в період формування ринкових відносин. *Економічний вісник університету*. 2015. № 27. С. 92–98.

6. Кляшов І. С. Аспекти антиінфляційної політики України. *Управління розвитком*. 2013. №19. С. 86–90.

7. Кифяк В.І., Сироїчко К.В., Дмитрієва О.М. Інфляція та інфляційні процеси в Україні. *Молодий вчений*. 2017. № 11. С. 85–89.

УДК 657

Економічні науки

ФІНАНСОВИЙ ПОТЕНЦІАЛ ПІДПРИЄМСТВ ТА ЙОГО ПОКАЗНИКИ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ

*Бас Д.П.,
студентка
факультету «Економіки та бізнесу»
Таврійський державний агротехнологічний
університет імені Дмитра Моторного
м. Мелітополь, Україна*

Україна зараз переживає період змін. Новий уряд пропонує внести в законодавство країни зміни, які повинні покращити ведення бізнесу в Україні. Президент України Володимир Олександрович Зеленський закликав закордонних інвесторів вкладати гроші в Україну та її виробництво (підприємства). Проте, кожен інвестор розуміє, що об'єкт інвестицій повинен мати потенціал.

Потенціал – це наявність можливостей підприємства, що можуть бути використані ним у майбутньому в ході його діяльності. Фінансовий потенціал відображає рівень конкурентоспроможності та показує інвестиційну привабливість підприємства. Фінансовий потенціал рідко розглядається як окрема

категорія, частіше як складова економічного потенціалу.

Можна виділити два підходи – ресурсний та результативний, за якими здійснюється тлумачення поняття «фінансовий потенціал». За ресурсним підходом, фінансовий потенціал ототожнюється з фінансовими ресурсами, а за результативним – із показниками стабільності фінансового стану підприємства [1, с.23].

Формуючи визначення фінансового потенціалу за ресурсним підходом можна сказати, що він являє собою сукупність фінансових ресурсів, через які в організації виникають відповідні економічно-організаційні відносини, що спрямовані на забезпечення його високоефективного та прибуткового функціонування.

Більшість авторів зводить фінансовий потенціал до фінансових ресурсів, які знаходяться у розпорядженні підприємства з метою здійснення поточних та майбутніх витрат. Під фінансовими ресурсами мається на увазі безпосередньо ресурси, які беруть участь у виробничо-господарській діяльності та залучаються для фінансування певних стратегічних напрямків розвитку підприємства [2, с. 54].

На відміну від ресурсного підходу, за результативним підходом фінансовий потенціал – це сукупність можливостей підприємства, що визначається, як наявність і організація використання фінансових ресурсів, він прирівнюється з показниками фінансової стійкості. Основними показниками фінансової стійкості є : коефіцієнт автономії та обернений йому коефіцієнт фінансової залежності, коефіцієнт фінансування, фінансового ризику, коефіцієнт забезпеченості запасами,товарами чи оборотними активами, а також коефіцієнт маневреності, реальної вартості і т.д. Одним з головних з показників, що розраховуються для характеристики фінансового потенціалу є коефіцієнт фінансової стійкості I та II. Перший характеризує частку стабільних джерел фінансування у їх загальному обсязі і розраховується, як сума I та II розділів Пасиву Балансу поділена на його загальну суму. Другий показує, яку частину поточних зобов'язань можна погасити за рахунок власного капіталу, методикою розрахунку є ділення I розділу Пасиву на його III розділ.

Для проведення оцінки фінансового потенціалу, а також його аналізу необхідно провести:

1. Розрахунок і аналіз ліквідності балансу підприємства;
2. Розрахунок і аналіз платоспроможності підприємства;
3. Розрахунок і аналіз показників ділової активності підприємства;
4. Розрахунок і аналіз показників фінансової стійкості;
5. Розрахунок і аналіз рентабельності діяльності підприємства;
6. Аналіз інвестиційної діяльності підприємства;
7. Зробити висновок з розрахованих та проаналізованих показників і сформулювати думку про фінансовий потенціал підприємства.

На мою думку, за умов мінливості і нестабільності, що склалися на ринку всередині країни і зважаючи на зовнішні фактори макросередовища, усі підприємства мають оцінити свій потенціал та можливості максимально ефективного використання своїх ресурсів. На сьогодні найважливішими питаннями підприємств України є забезпечення раціонального використання ресурсів, підвищення ефективності виробництва і якості продукції, а також зростання конкурентоспроможності підприємства. Залучення додаткових фінансових інвестицій є гарним рушієм для розвитку виробництва в Україні, адже будь-які інвестиції, що витрачені ефективно являють собою модернізацію обладнання, або впровадження нових технологій, автоматизацію виробничих процесів чи залучення висококваліфікованих працівників. Саме тому, кожне підприємство має систематично проводити оцінку свого фінансового потенціалу, визначати свої слабкі сторони і забезпечувати покращення таких показників.

Література:

1. Назаренко А.С. Теоретичні підходи до визначення сутності економічної категорії «фінансовий потенціал» / А.С. Назаренко. – К.: Економіка. Фінанси., 2009. – №8 – 22-29 с.
2. Костевич О.Д. Фінансовий потенціал як фактор сталого розвитку / О.Д. Костевич // Вісник Чернігівського технологічного університету. Серія «Економічні науки». – Чернігів: ЧДТУ, 2010. – № 43. – 54-59 с.

АНАЛІЗ ВИКОНАННЯ ДОХОДІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ

*Біневич Ю.О., Манойло К.І.,
студентки фінансового факультету
Міщенко Д.А.,
кандидат наук державного управління,
професор кафедри державних,
місцевих та корпоративних фінансів
Університет митної справи та фінансів
м.Дніпро, Україна*

Бюджет країни формується шляхом розподілу і перерозподілу доходів, що створюються в країні. За своєю економічною сутністю доходи бюджету є результатом розподільчих процесів, а водночас – об’єктом подальшого розподілу на окремі цільові фонди відповідно до функцій держави [6].

Доходи бюджету є фінансовою базою діяльності держави та інструментом реалізації її завдань і функцій. Необхідність державних доходів зумовлена виконанням державою своїх функцій, неспроможністю недержавних організацій та інститутів забезпечувати стабільний розвиток суспільства. Своєчасність і повнота формування доходів бюджету визначають можливості органів влади щодо виконання власних повноважень та поставлених завдань. Доходи бюджету мають не лише фіскальне призначення, але й регулююче, зокрема щодо стимулювання зростання виробництва, забезпечення інноваційно-інвестиційного розвитку, сприяння розвитку соціальної сфери. Метою акумулювання грошових коштів, формування державних доходів є перерозподіл ресурсів з приватного використання у державне з метою фінансування державних функцій [4].

Відповідно до Бюджетного кодексу України до доходів бюджету включені податкові, неподаткові та інші надходження на безповоротній основі, справляння яких передбачено вітчизняним законодавством (включаючи трансферти, плату за надання адміністративних послуг, власні надходження бюджетних установ) [1]. За рахунок бюджетної класифікації доходів

проводиться необхідний фінансовоекономічний аналіз в розрізі видів надходжень з метою забезпечення загальнодержавної та міжнародної порівнянності показників. Виконання бюджету за доходами є важливим етапом бюджетного процесу. Виконати бюджет за доходами означає в повному обсязі мобілізувати податки, збори та інші обов'язкові платежі, а також розподілити їх між рівнями бюджетної системи відповідно до бюджетного законодавства.

У таблиці 1 представимо динаміку планових та фактичних показників доходів Державного бюджету України у 2016-2018 рр. та визначимо рівень виконання плану за надходженнями у досліджуваному періоді.

Таблиця 1

Динаміка планових та фактичних показників доходів Державного бюджету України у 2016-2018 рр.

Найменування	2016	2017	2018	Абсолютне відхилення 2018р.	
				від	
				2016	2017
Планові показники, млрд.грн	631,5	796,8	946,8	315,3	150,0
Фактичні показники, млрд.грн	616,3	793,4	928,1	311,8	134,7
Відсоток виконання плану, %	97,6	99,6	98,0	0,4	-1,6

Джерело: складено автором за даними [2, 3]

Протягом досліджуваних років план за доходами державного бюджету не виконувався: фактичні показники менші за заплановані. Найвищим рівнем виконання плану дохідна частина державного бюджету характеризувалася у 2017 р. – було виконано 99,6% від планових показників. Рівень виконання плану за доходами бюджету у 2018 р. становив 98,0%, що на 0,4% вище за показник у 2016 р.

Виконання планових показників доходів зведеного бюджету свідчить про ефективність бюджетного планування та прогнозування, а також про результативність управління бюджетними коштами. Загалом якість планування та прогнозування бюджету є важливим інструментом державного регулювання соціально-економічних процесів, оскільки визначає та обґрунтовує напрями використання коштів бюджету в майбутньому з урахуванням визначених державних цілей та пріоритетів соціально-економічного розвитку на

довгострокову перспективу.

Таким чином, доходи бюджету є інструментом перерозподілу фінансових ресурсів у суспільстві на користь тих чи інших груп населення, галузей національного виробництва і територій, отже, однією з найважливіших складових системи державного регулювання як економічного, так і соціального розвитку країни.

Механізм формування обсягу і структури доходів бюджету є важливою складовою бюджетного регулювання для всебічного розвитку суспільства. Процес формування доходів бюджету вимагає посилення регуляторних засад з боку держави [5]. Якісний рівень бюджетного планування та прогнозування потребує прозорості бюджетно-податкової політики, ефективного та єдиного державного регулювання фінансової політики на кожній стадії бюджетного процесу. Протягом досліджуваних років планові показники за доходами Державного бюджету України не виконуються. Основною причиною недоїмки по надходження до бюджету є невиконання плану за податковими надходженнями, так як останні є найвагомішою бюджетоутворюючою складовою.

Література:

1. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 № 2456–VI. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.
2. Державна казначейська служба України: офіційний сайт. URL: www.treasury.gov.ua
3. Державна служба статистики України: офіційний сайт. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
4. *Малік Є.О.* Сучасний стан державних фінансів України: пріоритети, стратегія та ризики // Проблеми економіки. 2016. № 3. С. 60–67.
5. *Павелко А.В., Чугунов І.Я.* Бюджетна політика економічного розвитку // Вісник КНТЕУ. 2015. № 2. С. 64–73.
6. *Чугунов І.Я.* Бюджетні відносини в системі соціально-економічного розвитку країни // Казна України. 2014. № 6. С. 25–28.

ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ КАЗНАЧЕЙСЬКОГО ВИКОНАННЯ ВИДАТКОВОЇ ЧАСТИНИ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ

І.Є.Боборикіна,

*викладач кафедри теоретичної
і прикладної економіки*

М.О.Тарасюк,

*магістрант кафедри теоретичної
і прикладної економіки*

*ДВНЗ „Прикарпатський національний
університет ім. В.Стефаника”*

м.Івано-Франківськ, Україна

Метою даної статті є дослідження існуючих проблем казначейського обслуговування державного бюджету за видатками, пошуки шляхів їх вирішення, а також способів підвищення якості казначейського обслуговування в цілому.

Казначейське обслуговування бюджетів за видатками здійснюється через особові рахунки бюджетних установ за допомогою виконання відповідним казначейським органом належним чином укладеного і затвердженого бюджетного розпису. Складені на цій основі ліміти бюджетних зобов'язань (обсяги бюджетних повноважень) доводяться до головних розпорядників бюджетних коштів (ГРБК), які потім розподіляють їх по підвідомчим бюджетним установам: розпорядникам бюджетних коштів (РБК) і одержувачам бюджетних коштів (ОБК). Структурно видаткові операції в рамках казначейської системи виконання бюджетів складаються з двох елементів:

- санкціонування видаткових операцій;
- їх реалізація (фінансування).

Основними етапами санкціонування при виконанні видатків бюджетів є: [2]

- складання і затвердження бюджетного розпису;
- затвердження і доведення повідомлень про бюджетні асигнування до розпорядників та одержувачів бюджетних коштів, а також затвердження

кошторисів доходів і видатків розпорядникам бюджетних коштів та бюджетним установам;

- затвердження і доведення повідомлень про ліміти бюджетних зобов'язань до розпорядників та одержувачів бюджетних коштів;
- прийняття грошових зобов'язань одержувачами бюджетних коштів;
- підтвердження і перевірка виконання грошових зобов'язань.

Саме фінансування видатків державного бюджету є послідовно здійснюваним процесом і включає:

- дозвіл на здійснення платежу;
- власне його проведення.

Схема проходження бюджетних коштів при здійсненні платежу при казначейському виконанні бюджетів полягає в списуванні з рахунку казначейства відповідної суми грошових коштів безпосередньо на розрахункові рахунки постачальників товарів і послуг, мінаючи процедуру зарахування на рахунки головних розпорядників, розпорядників та одержувачів бюджетних коштів. [3]

Облік фінансування при виконанні бюджету за видатками ведеться в розрізі особових рахунків, відкритих для кожного головного розпорядника, розпорядника і одержувача коштів відповідного бюджету в єдиному обліковому реєстрі казначейства. На відкритих особових рахунках від ображаються обсяги бюджетних коштів, якими має право мати у своєму розпорядженні власники особових рахунків в процесі реалізації процедур санкціонування та фінансування видатків бюджету. Бюджетна установа має право розпорядитися коштами, зарахованими на його особовий рахунок, тільки в тому розмірі, який відображений на особовому рахунку бюджетної установи.

Основними принципами казначейського виконання бюджетів за видатками є такі [3]:

- принцип єдності каси, при якому всі кошти бюджету, незалежно від проведених з ними операцій (з моменту надходження доходів бюджету до моменту розрахунку з постачальником товарів і послуг), знаходяться на

єдиному казначейському рахунку (ЄКР), і фінансування здійснюється з цього єдиного рахунку;

- принцип підвідомчості, що означає те, що будь-яка казначейська операція в частині джерел фінансування дефіциту бюджету повинна бути узгоджена з головним розпорядником бюджетних коштів безпосередньо або з використанням ієрархії підвідомчій мережі;

- принцип єдності казначейської методології і бюджетної класифікації, що полягає в необхідності уніфікації методологічних принципів, правил, вимог і процедур щодо касового виконання бюджетів всіх рівнів і забезпеченні порівнянності даних реєстрів звітності за рахунок єдності правил класифікації бюджетних асигнувань;

- принцип «кредитного обороту» за видатковими рахунках казначейських органів, що показує неможливість для них здійснювати операції на суми, що перевищують залишки їх коштів по рахунках, відкритим в органах казначейства, так і для бюджетних установ – не допущення перевищення фінансування їх витрат по відношенню до залишків коштів па особових рахунках і до лімітів бюджетних зобов'язань;

- принцип транспарентності фінансових потоків, який реалізується при забезпеченні максимального доступу до даних про виконання бюджетів, з боку як відповідних органів влади та місцевого самоврядування, гак і органів державного фінансового контролю, засобів масової інформації, неурядових організацій та інших зацікавлених осіб.

Таким чином, незважаючи на зазначені проблемні моменти, казначейська система виконання бюджетів за видатками має потенціал розвитку, а сформовані нами принципи сприятиме підвищення її якості.

Література

1. Бюджетний кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2456-17/page>.

2. Дейкало Л.Є. Взаємодія органів казначейства України з розпорядниками бюджетних коштів державного бюджету, шляхи вдосконалення / Л.Є.

Дейкало, А.Ю. Чубак // Ефективна економіка. – 2015. – № 1. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua>.

3. Курганська Е. Шляхи адаптації системи казначейства до світових стандартів / Е. Курганська // Науковий вісник [Одеського національного економічного університету]. – 2016. – № 2. – С. 100–112. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nv_2016_2_10.

4. Литвиненко Л. Модернізація системи бухгалтерського обліку в державному секторі як складова програми економічних реформ / Л. Литвиненко // Казна України. – 2011. – № 3. – С. 16–18

УДК 657

Економічні науки

НЕОБХІДНІСТЬ ОНОВЛЕННЯ ПОКАЗНИКІВ ЕФЕКТИВНОСТІ ТА РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ БЮДЖЕТНИХ ПРОГРАМ

Бондаренко Д.О., Габрик А.В.

студентки

факультету фінансів,

банківської справи та страхування

Університет державної

фіскальної служби України

м.Ірпінь, Україна

Науковий керівник:

Коляда Тетяна Анатоліївна,

к.е.н., с.н.с., доцент,

доцент кафедри фінансів ім. Л.Л. Тарангул

Національний університет

державної фіскальної служби України

На сучасному етапі розвитку бюджетних відносин в Україні існує необхідність запровадження нових підходів до визначення ефективності та результативності бюджетних видатків в умовах подальшого удосконалення програмно-цільового методу. Вибір кількісних та якісних показників соціальної та економічної ефективності є одним з найважливіших та найскладніших етапів

планування бюджету за програмно-цільовим методом. Слід наголосити про відсутність одностайності щодо наукового обґрунтування показників оцінки ефективності бюджетних програм, їхнього змісту та співвідношень між ними.

У світовій практиці в умовах застосування програмно-цільового методу застосовуються наступні показники результативності:

- витрати (inputs) – ресурси, які необхідні для виробництва продукту, виконання робіт або надання послуг (фінансові та матеріальні ресурси, робочий час);

- продукт, випуск (output) – безпосередній результат від здійснених витрат;

- кінцеві соціальні результати (outcomes) – результати, які пов'язані з цілями, задачами, загальною місією бюджетної програми, користь від надання послуги для отримувача. Кількість випусків школи є показником продукту, а кількість відмінників серед них є показником результату.

- проміжні результати (intermediate outcomes) – результати, які повинні сприяти досягненню кінцевих результатів;

- кінцеві результати (end outcomes) – результат, який є кінцевою ціллю, місією програми.

Також при аналізі результативності бюджетних програм застосовують цільові індикатори (targets) – певні результати, які планують досягти в ході виконання програми. Наприклад, подання у встановлені строки 90% звітів, які не потребують виправлень (output target); досягнення 2% профіциту бюджету (outcome target).

У бюджетних програмах більшості країн застосовуються наступні показники ефективності:

- ефективність, економічна ефективність (efficiency) – відношення обсягу витрачених ресурсів до обсягу продукту (output) або результату (outcome);

- продуктивність (productivity) – відношення продукту (output) або результату (outcome) до обсягу витрачених ресурсів;

- соціальна ефективність, суспільна ефективність, кінцева ефективність (effectiveness) – досягнення певного кінцевого суспільно значущого результату у розрахунку на одиницю витрат.

Складність вибору показників результативності бюджетних програм пояснюється тим, що у світовій практиці не склалося єдиного, чіткого розуміння цих термінів, особливо у відношенні понять продукту (output) та соціальних результатів (outcomes).

Існує такий взаємозв'язок між показниками моделі програмно-цільового методу: ресурси – продукт – проміжний результат – кінцевий результат, при цьому при переході до ланцюгу проміжного та кінцевого результату прогностичні оцінки стають більш складними з певним ступенем невизначеності. Тому коефіцієнти ефективності, розраховані на основі продукту більш розповсюджені, ніж коефіцієнти, розраховані на основі результатів. Однак, якщо в основу показника ефективності покладено продукт, а не результат, то шляхом зниження питомих витрат можна досягти суттєвого підвищення ефективності, але це може призвести до погіршення результату. Отже, необхідно чітко розділяти показники ефективності, розраховані на основі показників результату та продукту для формування більш реалістичних бюджетних оцінок та досягнення максимальних результатів при використанні бюджетних коштів.

В сучасних умовах запровадження гендерно-орієнтованого бюджетування доцільно при визначенні показників результативності бюджетних програм робити наголос на гендерній чутливості таких показників [4, с.85]. Оцінка ефективності бюджетних видатків є важливою передумовою оптимізації їх обсягу та удосконалення структури, що, в свою чергу, дозволить підвищити рівень життя населення та рівень розвитку виробництва в державі і досягти запланованих темпів зростання ВВП.

Література:

1. Боярко І.М., Дехтяр Н.А., Дейнека О.В. Ефективність фінансів державного сектору економіки в системі управління соціально-економічним розвитком України: моногр. – Суми: Університетська книга, 2012. – 165 с.

2. Лисяк Л.В. Бюджетна політика у системі державного регулювання соціально-економічного розвитку України: моногр. – К. : ДННУ АФУ, 2009. – 600 с.

3. Радіонов Ю.Д. Проблема ефективності використання бюджетних коштів / Ю.Д. Радіонов // Фінанси України. – 2011. – № 5. – С. 47-55.

4. Коляда Т.А. Гендерно-орієнтоване бюджетування: сутність та перспективи запровадження в Україні / Т.А. Коляда // Економічний вісник. – 2019. – Випуск 3. – С. 80-88.

Економічні науки

ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ МАЙНА ПІДПРИЄМСТВА: ОЦІНКА ТА РЕЗЕРВИ ПІДВИЩЕННЯ

Ботвіна О. Ю.,

студентка фінансового факультету

Університету митної справи та фінансів

Розвиток ринкових відносин в умовах глобалізації вимагає швидких темпів розвитку інформаційних технологій, здатність до ефективного формування та використання майнових ресурсів, нових підходів до управління, аналізу та оцінки майна підприємства. Саме майно підприємства дає можливість збільшувати обсяги виробництва, підвищувати якість та конкурентоспроможність продукції на ринку. Від якісного та кількісного складу майна залежить фінансовий стан підприємства, його здатність до економічного зростання та стійкість до кризових явищ. Тому будь-який власник зацікавлений у збереженні та примноженні майна підприємства.

Важливим напрямом загального оцінювання фінансового стану суб'єктів господарювання є аналіз їх майнового стану за інформацією бухгалтерського балансу. Майновий стан - це одна з характеристик фінансового стану підприємства, за допомогою якої оцінюється склад, розміщення, структура та динаміка активів (майна) і пасивів (власного капіталу та зобов'язань).

З розвитком в Україні ринкових відносин все більше значення набуває аналіз майнового стану підприємства. Оскільки на сьогоднішній час функціонування підприємств відбувається у важких умовах економічної кризи, відповідно це призводить до падіння виробництва й інфляції.

У Законі України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні» №2658 від 12 липня 2001 р. визначено, що майном, яке може оцінюватись вважаються об'єкти в матеріальній формі, у тому числі земельні ділянки, будівлі та споруди (включаючи їх невід'ємні частини), машини, обладнання, транспортні засоби тощо; паї, цінні папери, нематеріальні активи, в тому числі об'єкти права інтелектуальної власності; цілісні майнові комплекси всіх форм власності [1].

С.В. Груб'як визначає активи як економічні ресурси підприємства у формі сукупних майнових цінностей, що використовуються у господарській діяльності з метою одержання прибутку. Все майно, яким володіє підприємство, і яке відображене в його балансі, називається активами підприємства. Автор акцентує увагу як на матеріальному, так і на фінансовому аспектах категорії активів та наголошує на тому, що активи повинні належати підприємству на правах власності або розпорядження [3, с. 268-271].

Майно підприємства виступає, з одного боку, у грошовій або речовій формі, а з іншого - у формі власного або чужого. Ця неоднозначність визначається структурою балансу підприємства. Якщо дивитися з боку пасиву, то можна виділити власне майно підприємства, тобто ті речі які власники суб'єктів господарювання створюють самі собі, і чуже, що утворюється за рахунок позик.

Майнове становище підприємства характеризується сумою господарських засобів, що знаходяться в його розпорядженні. Сума господарських коштів являє собою узагальнену вартісну оцінку активів, що відображені в балансі підприємства. Зростання даного показника свідчить про нарощування майнового потенціалу.

Ефективна господарська діяльність потребує створення відповідних взаємозв'язків між активами та фінансовими ресурсами, залученими для їх формування. На думку Л.А. Лахтіюнової формування необоротних активів та частини оборотних активів щодо залишків виробничих запасів має повністю фінансуватись за рахунок джерел фінансових ресурсів власного капіталу і довгострокових зобов'язань. Товарні запаси, дебіторська заборгованість і

грошові кошти повинні покриватися поточними зобов'язаннями [4, с. 387]. Ми погоджуємося з даним підходом, але враховуючи трансформацію форм річної фінансової звітності, зокрема форми 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)», система взаємозв'язків між активами та пасивами потребує уточнення.

Структура вартості майна не визначає фінансового стану підприємства. Аналіз структури майна підприємства, її динаміки не дає відповіді на питання скільки вигідно для інвестора вкладення коштів у дане підприємство, лише оцінює стан активів і наявність коштів для погашення зобов'язань.

Основними показниками, за допомогою яких здійснюють оцінку майнового стану підприємства є: коефіцієнт реальної вартості основних засобів; коефіцієнт зносу основних засобів; коефіцієнт придатності основних засобів; коефіцієнт мобільності активів; фондомісткість; фондovіддача [2, с. 219-223].

Основним завданням аналізу є оцінка ефективності використання активів, доходів, витрат та результатів діяльності підприємства за звітний період, виявлення факторів, що позитивно або негативно вплинули на кінцеві фінансові результати.

Таким чином, оцінка ефективності використання майна підприємства являється необхідною умовою виваженого прийняття ефективних управлінських рішень.

На нашу думку, основними характеристиками майна підприємства є наступні:

1. Економічні ресурси, що є власністю підприємства, контролюються ним і використовуються в процесі здійснення господарської діяльності та мають на меті отримання прибутку.

2. Ресурси, які забезпечують безперебійну діяльність підприємства, застосування яких пов'язано з урахуванням факторів ризиків, часу і ліквідності для отримання стабільного доходу.

3. Майнові цінності, що мають вартісне вираження і знаходяться на балансі підприємства та формуються за рахунок інвестиційного капіталу.

Для забезпечення ефективної діяльності підприємства, процес формуван-

ня майна повинен бути ціленаправленим. Основною метою формування майна підприємства є виявлення і задоволення потреби в окремих його видах для забезпечення операційного процесу, а також оптимізації його складу для забезпечення умов ефективності господарської діяльності.

При визначенні найближчих перспектив розвитку формування майна підприємства підпорядковано в першу чергу завданням його розвитку. Так як на початкових стадіях життєвого циклу обсяг операційної діяльності зростає досить високими темпами, то майно, яке формується на початковій стадії повинно мати певний резервний потенціал, який забезпечив би можливість приросту продукції.

Оптимальний склад та структура майна підприємства є однією з найважливіших передумов ефективної діяльності та розвитку підприємства, збільшення частки доданої вартості у витратах підприємства, збільшення можливостей підприємства в покращенні якості продукції та розширенні її асортименту відповідно до потреб замовників. Використання раціонального обсягу активів забезпечує високий рівень їх оборотності та не відволікає зайвого обсягу капіталу підприємства і відповідно позитивно відображається на показниках прибутковості [5, с. 102-107].

Таким чином, на основі вищевикладеного зазначимо, що майно підприємства - це будь-які ресурси, рухомі та нерухомі, річ або сукупність речей, матеріальні (земельні ділянки, будівлі, споруди, машини, обладнання, транспортні засоби, паї, цінні папери) та нематеріальні (об'єкти права інтелектуальної власності) цінності, якими володіють юридичні або фізичні особи та мають вартісне вираження і знаходяться на балансі підприємства, які виробляються чи використовуються суб'єктами господарювання з метою отримання економічної вигоди.

Література:

1. Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні: Закон України від 12.07.2001 р. № 2658 – III. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2658-14> (дата звернення 16.10.2019).

2. Готра В.В., Ріпич В.В., Дячок А.В. Діагностика фінансового стану підприємства та шляхи його покращення // Економіка і суспільство. 2018. №8. С. 219 -223.

3. Груб'як С.В. Аналіз фінансово-економічного стану підприємства // Глобальні та національні проблеми економіки. 2015. С. 268-271.

4. Лахтіонова Л.А. Фінансовий аналіз суб'єктів господарювання: Монографія. К.: КНЕУ, 2016. 387 с.

5. Рубан Л.О. Особливості аналізу фінансового стану підприємств за сучасною формою балансу // Вісник Національного технічного університету «ХПІ». Х., 2015. № 26 (1135). С. 103-107.

УДК 338.5

Економічні науки

АНАЛІЗ МЕТОДІВ ЦІНОУТВОРЕННЯ

Братунець Ю Ю.

студентка

факультету ННІ економіки

оподаткування та митної справи

Науковий керівник: Корж М. А.,

к.е.н., доцент кафедри економічної теорії

Національного університету

Державної фіскальної служби України

м. Ірпінь, Україна

На сьогоднішній день, в умовах розвитку ринкової економіки, процес ціноутворення відіграє одну з найбільш головних ролей. Безперечно, визначення максимально об'єктивного підходу є досить важливим аспектом, так як під впливом цін відбувається формування структури випуску продукції та утворюється певний рівень прибутковості підприємств. Встановлення справедливих цін, які, по-перше, повинні відповідати рівню максимізації задоволення потреб споживачів, а по-друге, забезпечувати перспективний рівень прибутковості виробництва, головне завдання в цій категорії.

Питаннями механізму ціноутворення займалися багато як зарубіжних, так і вітчизняних науковців. З українських вчених, які досліджували цю проблему, варто звернути увагу на праці О. Є. Мазура[1], Л.О. Шкварчук [2], О. М. Шпичака[3], Артуса М.М.[4] та ін. До зарубіжних науковців, однією із сфер інтересів яких є формування цін, можна віднести Апчерча А., Скоуна Т., Нэгл Т.Т. та інших.

Історично сформувалося два основних підходи до ціноутворення: витратний та ціннісний (ринковий). У період планової економіки панувала система командно-адміністративного ціноутворення, яка базувалася в основному на принципі витратного механізму формування ціни і здійснювалася державними органами. Державне регулювання економічних процесів було всеохоплюючим, здійснювався повний контроль за ціноутворенням всіх галузей народного господарства. В цей же час процес ціноутворення був достатньо обґрунтованим за рахунок наявності відповідних методичних вказівок та рекомендацій. Однак, жорстке регулювання та встановлення середньогалузевих цін товаровиробників призводило до збитковості окремих підприємств[5].

В основу такого (витратного) напряму ціноутворення, було покладено витрати підприємства на виробництво товару, надання послуг та встановлення нормативного прибутку, отримання та розподіл якого в основному перебувало під контролем держави[6].

Найбільш відомими є наступні витратні методи ціноутворення: метод повних витрат, метод нормативних витрат, метод «середні витрати плюс прибуток», метод мінімальних витрат, метод доходу на капітал, метод заснований на аналізі беззбитковості [7, с.208-210].

Достатньо поширеною є думка про те, що застосування такого підходу доцільне в таких випадках: при встановленні ціни на принципово нову продукцію; при встановленні ціни на продукцію, яка виготовляється за разовими замовленнями і на дослідні зразки; при визначенні цін у галузі, де переважна більшість підприємств користується витратними методами; у випадку, коли попит надзвичайно перевищує пропозицію [8, с.216].

Основними перевагами таких методів слід вважати: простоту збору інформації та розрахунків, надійність інформації, доступність відомостей для розрахунку[9, с.91].

На сьогодні українські підприємства, зокрема, концентрують свою увагу на забезпеченні повного відшкодування витрат і одержанні максимального прибутку, тобто в пріоритеті саме витратний метод встановлення цін. Ціннісні методи ціноутворення, хоча і є більш різноманітними, проте значно менше використовуються в Україні. На нашу думку, вітчизняні підприємства саме зараз знаходяться на порозі усвідомлення важливого значення ціноутворення як одного із найважливіших факторів впливу на ефективність своєї діяльності. Цей перехідний етап характеризується переглядом цінностей: менеджмент підприємства починає звертатися до таких дій як дослідження ринку, що враховують, при встановленні ціни та мотивації споживачів щодо придбання тих чи інших товарів[4].

Слід зауважити, що згаданих вище підприємств досить мала кількість, а ті які звертаються до зазначеної практики, недостатньо досвіду та знань. Але не варто забувати, що підходи до процесу встановлення цін на товари та послуг суттєво змінилися під впливом розвитку ринкової економіки, яка має за мету, перш за все задоволення потреб споживачів. Ці зміни характеризуються зміщенням вектора планування із виробничої системи у систему збуту, отже безпосередньо у сферу формування попиту та пропозиції.

Саме у цей період найширшого застосування набуває ціннісне (ринкове) ціноутворення, яке передбачає, що основою ціни є сприйняття товару покупцем[1].

Ціннісне ціноутворення дозволяє забезпечити отримання обґрунтовано більшого прибутку, не за рахунок максимально можливого нарощення обсягів виробництва, як це спостерігається у витратному підході до встановлення цін, а шляхом досягнення вигідного для організації співвідношення «цінність / витрати»[6].

Серед недоліків ціннісного підходу до ціноутворення, слід виділити його суб'єктивність. Обґрунтування цього полягає в тому, що виробник повинен

визначити, яку саме роль відіграє його товар для покупця та переконати його в тому, що зазначена ціна відповідає значущості цього товару.

Слід наголосити, що при виборі будь-якого з вище згаданих методів встановлення цін, необхідно звертати увагу на вид конкретної продукції та враховувати стадію життєвого циклу, на якій вона знаходиться. Тому, що це теж має свої рамки (наприклад, на товар, який знаходиться на етапі занепаду ми не можемо ставити найвищу ціну – це лише погіршить ситуацію, і т.д.)[9].

Враховуючи все вищесказане, можемо зробити висновок, що такий підхід до встановлення цін як витратний, в основному, бере до уваги економічні інтереси виробника, прагнучи відшкодувати витрати та максимізувати прибуток. Досить часто виробник робить хибні прогнозування щодо прибутковості виробів. А якщо ще й врахувати спростування впливу ринку та думку споживачі, отримуємо низький рівень фінансових результатів від функціонування підприємства та абсолютне нерозуміння подальших дій, які стосуються покращення ситуації.

Ціннісний підхід, в свою чергу, має на меті формування цін, враховуючи погляд споживача, тобто змогу задовольнити його потреби та вподобання.

Безперечно, зазначені методи містять в собі як позитивні так і негативні сторони. Саме це стимулює до створення такої системи ціноутворення, яка б враховувала розміри витрат, ґрунтуючись при цьому на адекватному розрахунку для страхування підприємства від ризиків, а також не ігнорувала потреби споживачів та вимоги ринку.

Література:

1. Мазур О. Є. Ринкове ціноутворення. Навчальний посібник. «Центр учбової літератури». 2012 р. 480 с. URL: http://pidruchniki.com/1597012236815/marketing/vitratniy_pidhid#266(дата звернення: 21.10.2019).
2. Шкварчук Л. О. Ціноутворення : підручник. Кондор. 2006 р. С. 460.
3. Шпичак О.М. Ціна і ціноутворення на агропродовольчу продукцію: Навчальний посібник. ННЦ ІАЕ. 2009 р. С. 238 .
4. Артус М.М. Формування механізму ціноутворення в умовах ринкової економіки: Монографія. Тернопіль: Економічна думка. 2002. С. 354.

5. Власюк В.Є., Олексієвець О.О., Олішкевич К.В. Проблеми формування цінової політики підприємств. Молодий вчений. 2017. № 5 (45). С. 521–524. URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2017/5/117.pdf> (дата звернення: 26.10.2019).

6. Купчак В. Р. Сучасні підходи і методи ціноутворення в ринкових умовах. Моделювання регіональної економіки. 2012. № 1. С. 208-218.

7. Рибидайло А. А. Підходи щодо оцінки собівартості та ціни інформаційних технологій / А. А. Рибидайло, С. В. Бобров, О. В. Поривай, Т. В. Уварова, К. В. Панадій // Збірник наукових праць Центру воєнно-стратегічних досліджень Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського. 2014. № 2. С. 202-243.

8. Богацька Н.М. Гарах О.М. Цінова політика підприємств і проблеми, що її супроводжують. URL: http://www.rusnauka.com/15_DNI_2008/Economics/32959.doc.htm (дата звернення: 21.10.2019).

9. Трофіменко А.Ю., Невмержицька С.М. Удосконалення цінової політики підприємства. URL: http://knutd.edu.ua/publications/pdf/Ukrainian_editions/Nevmerzicka2015022811.pdf (дата звернення 26.10.2019).

УДК 338

Економічні

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Брояка А. А.

к.е.н, доцент;

Мартиненко О.А

магістр другого року навчання

Вінницький національний аграрний університет

м. Вінниця, Україна

У сучасному світі, де все розвивається зі шаленою швидкістю, основним механізмом досягнення високої економічної ефективності будь-якої організації є вміння реагувати на зміни ринку та його ресурсної бази.

В час інформаційного суспільства та швидкого зростання економічної та технологічної обізнаності людини, організації впроваджують нові ресурсні бази для задоволення нових потреб споживача. Таким чином, виникає потреба в інноваціях.[8]

Поняття «банківські інновації» різні вчені, серед яких: С.Б. Єгоричев [3], В.О. Ткачук [6] , І.Т. Балабанов [1], В.С. Викулов [2], трактували по різному, але, вивчивши їхні бачення, можна знайти спільну рису, що впровадження банківських інновацій призводить до якісних змін у банківській сфері та сприяє отриманню банками прибутку.

Інноваційний розвиток банківської системи можна визначити як процес структурного вдосконалення банківської системи, який досягається переважно за рахунок практичного використання нових знань для підвищення якості банківських послуг, підвищення рівня захисту банківської інформації, підвищення рівня конкурентоспроможності банків і, як наслідок, банківської системи в цілому.

Загалом, банківські інновації можна розподілити на три складові:

- Фінансова – ця складова пов'язана зі створенням нових банківських продуктів у традиційних сегментах ринку позичкових капіталів і банківських продуктів на нових сегментах (інвестиції в нерухомість, страховий бізнес, фінансовий лізинг); інноваціями в нових сегментах грошово-фінансового ринку, таких як: ринки цінних паперів, фінансових опціонів, іпотечних цінних паперів.

- Технологічна – технологічні інновації передбачають створення нових і вдосконалення існуючих технологій у сферах надання банківських послуг, оброблення та захисту інформації, розроблення нових банківських продуктів, технологічного забезпечення й технічного обладнання. Тенденції розвитку технологічних інновацій у банківській сфері сьогодні пов'язані з динамічним розвитком ІТ-сфери. Багато банків сьогодні переглядають свою ІТ-інфраструктуру з метою її оптимізації й впровадження нових технологій, які дозволять мінімізувати витрати на банківський бізнес, отримати конкурентні переваги. Наприклад, сьогодні популярними ІТ-проектами в банківському секторі є проекти впровадження відео-конференц-зв'язку, надійності й безпеки віддаленого банківського обслуговування клієнтів.

- Організаційно-структурна складова інноваційної діяльності – є катализатором розвитку сучасних видів банківських технологій і техніки й забезпечує такі процеси банківської діяльності: створення умов для найбільш повного та своєчасного задоволення потреб клієнтів банку в нових послугах; конкурентоспроможність банку за показниками якості обслуговування й ефективності банківської діяльності [5].

Серед банківських установ України, які протягом останніх років здійснюють активний інноваційний розвиток, слід виокремити: АТ КБ “Приватбанк”, “ПУМБ”, “Monobank”, АТ “Райффайзен Банк Аваль”, АТ “Ощадбанк”, АТ “Укресімбанк”, АТ “Укрсоцбанк”, АТ “Альфа-Банк”, АТ “ОТП Банк”. Проте, безперечним лідером у втіленні інновацій на всіх рівнях власної діяльності є АТ КБ “Приватбанк”, про що свідчить унікальність продуктового ряду, багатофункціональність дистанційного обслуговування та застосування інноваційних технологій. [7]

У 2016 році рейтинг Форбс дав Приватбанку перше місце в номінації «Інноваційні компанії України», в 2018 банк отримав нагороду – «Кращий інтернет-банкінг» від FinAwards 2018. За інформацією GooglePlay українці встановили на свої Android-смартфони додаток Privat 24 більше 5 млн разів. Якщо врахувати, що кількість смартфонів в мережах українських операторів становить близько 10 млн, то можна зробити висновок, що Privat 24 використовує кожен другий власник АOS-пристроїв, а це абсолютний результат для платіжних додатків на Android серед користувачів України і Східної Європи.

З 2010 року банк ПУМБ пропонує послуги онлайн-банкінгу, а з 2011 – мобільний додаток iPUMB. У травні 2018 банк запустив інтернет-банкінг у Viber. Було розширено функціонал банкінгу в месенджерах, клієнту надали можливість отримувати інформацію про свої дебетові рахунки. Інтернет-банкінг дає можливість своїм вкладникам скористатися депозитними конструктором, за допомогою якого можна самостійно вибирати суму вкладу, термін, спосіб виплати відсотків, можливість зняття і поповнення коштів. Однак, банківська установа в свою чергу сама визначає і пропонує відсоткову

ставку, виходячи з обраного набору параметрів.

Monobank – це одна онлайн платформа, яка прив’язана до Universal банку. Monobank пропонує кешбек. Залежно від виду товарів і послуг, за які клієнт Monobank буде платити картою, йому повернеться на рахунок від 2 до 20% товару чи послуги. Незважаючи на те, що кешбек вже давно не викликає подиву в західних країнах, для України ця опція є досить інноваційною. Примітно, що Monobank отримав нагороду «Необанк року» від FinAwards 2018 [4].

Інноваційна діяльність банків надає нові можливості щодо їх прогресивного розвитку, але разом з тим посилює тиск з боку традиційних і нових конкурентів, що вимагає вироблення й прийняття нестандартних, швидких рішень, які стосуються стратегії розвитку банків [7]. Тому банки, завжди повинні вдосконалювати свої операції, послуги, технології щоб бути більш стійкими до впливу зовнішніх і внутрішніх умов.

Література:

1. Балабанов И. Т. Инновационный менеджмент: учебник для вузов / И. Т. Балабанов – СПб: Питер, 2001. – 304 с
2. Викулов В. С. Типология банковских инноваций / В. С. Викулов // Финансовый менеджмент. – 2004. – № 6. – С. 75-82.
3. Єгоричева С. Б. Банківські інновації : навч. посіб. / С. Б. Єгоричева. – К. : Центр учбової літератури, 2010. – 208 с.
4. Іноваційні банки України: хто кращий? [Електронний ресурс] // 12,08,2019 – Режим доступу до ресурсу: <https://marketer.ua/ua/the-best-innovative-banks-of-ukraine/>.
5. Степаненко О. П. Тендеції інноваційного розвитку банківської системи України [Електронний ресурс] / О. П. Степаненко. – 12. – Режим доступу до ресурсу: file:///D:/%D0%BF%D1%80%D0%B5%D0%B7%D0%B5%D0%BD%D1%82%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F/ape_2012_6_38.pdf
6. Ткачук В. О. Інноваційна політика банків на ринку банківських послуг / В. О. Ткачук // Економічний аналіз : зб. наук. праць / Тернопільський національний економічний університет; редкол.: С. І. Шкарабан (голов. ред.) та ін. –

Тернопіль : Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету «Економічна думка», 2013. – Том 14. – № 2. – С. 43-51.

7. Чайковський Я. Банківські інновації: перспективи та загрози електронних банківських послуг [Електронний ресурс] / Я. Чайковський, Я. Ковальчук. – 2018. – Режим доступу до ресурсу: <file:///D:/презентація/1075-2117-1-SM.pdf>.

8. Шуба М. В. Світові тренди банківських інновацій [Електронний ресурс] / М. В. Шуба. – 15. – Режим доступу до ресурсу: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/12_2015/34.pdf.

УДК 657

Економічні науки

АНАЛІЗ СОЦІАЛЬНО-ТРУДОВИХ ВІДНОСИН В КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ В ЕКОНОМІЦІ

*Василечко Х.С.,
студентка економічного факультету
Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича
м. Чернівці, Україна*

Актуальність досліджуваної проблеми визначається тим, що соціально-трудова відносина займають особливе місце в життєдіяльності людини, визначають її соціальний статус, рівень добробуту, морально-психологічний клімат. За допомогою соціальної політики в умовах ринкової економіки держава регулює відносина між суспільством і особистістю. Реформування сучасної економіки в Україні зажадало істотної зміни системи соціально-трудова відносина. Колишня система соціально-трудова відносина була зруйнована, проте нова система, адекватна сучасному етапу розвитку економіки, знаходиться сьогодні в стадії свого розвитку.

Проблеми трансформації економічних систем та соціально-трудова відносина перебувають в полі зору багатьох вітчизняних та закордонних вчених.

Проте, слід зазначити, що, попри численні дослідження вітчизняних авторів та наявність великої кількості наукових праць, присвячених вивченню даної проблематики, питання щодо стану соціально-економічних відносин в контексті трансформацій в економіці України залишаються недостатньо дослідженими та актуальними.

Грунтовні соціально-економічні трансформації кінця XX – початку XXI століття засвідчили неготовність наявної наукової парадигми забезпечити теоретичну базу щодо процесів, які відбувалися в економічному середовищі та житті людей. Формування нових соціально-економічних реалій пов'язане значною мірою з процесом глобалізації та трансформації в сучасній економіці.

Адже, найважливішою ознакою вітчизняної економіки є її трансформаційний характер, який пов'язаний з якісними перетвореннями основоположних засад суспільного життя. Якщо ж розглядати трансформація як економічну наукову категорію в загальнонауковому то можна сказати, що вона являє собою структурну зміну форм та етапів функціонування суспільних систем на різних фазах економічних циклів.

З цього випливає, що економічна трансформація являється якісними перетвореннями економічної системи, її вихід за межі стабільного функціонування та перехід у стан нерівноваги, кількісних і якісних змін різної інтенсивності та спрямованості. Водночас економічна трансформація є складним, різнорівневим та багатоаспектним процесом, який можна структурувати за глибиною, за інтенсивністю, за характером [1, с. 72].

В контексті трансформації економіки України під терміном «трансформація» слід розуміти процес адаптації елементів економічних систем на макро-, мезо- і мікрорівнях та їх взаємозв'язків відповідно до закономірностей функціонування та розвитку ринкового господарства, який приводить до формування якісно нової структури.

Варто підкреслити, що в умовах сьогодення, Україна виступає країною, яка динамічно розвивається і прагне більш активно включитися в суспільно-економічні процеси сучасного світу, а також інтегруватися в європейське

співтовариство. Це вимагає розвитку ефективної системи соціально-економічних відносин. Через те, що соціально-трудова відносина у вирішальній мірі визначають стан економіки та соціальної сфери.

Соціально-трудова відносина можна розглядати як відносина в рамках всієї держави, регіону, муніципалітету та організації, в які вступають роботодавці, наймані працівники, профспілкові організації, державні і місцеві органи влади, об'єднання профспілок, об'єднання роботодавців, різні партії та рухи з приводу розробки законодавчих, нормативних та інших актів з метою узгодження інтересів і трудових прав суб'єктів трудових відносин в організаціях [2, с. 20].

Соціально-трудова відносина виникають між роботодавцем і працівником. Вони складаються з приводу найму робочої сили і умов організації трудового процесу. Такі відносина включають відносина по оплаті праці, умов праці, охорони праці, зайнятості, соціальних гарантій і т. д.

У сучасній спеціальній літературі формально загальновизнано, що соціально-трудова відносина відображають не тільки економічні та правові аспекти взаємодії індивідів і соціальних груп (суб'єктів цих відносин у процесі праці), а також соціальні та психологічні аспекти [3, с. 106].

Необхідно відзначити, що термін «соціально-трудова відносина» з'явився не так давно. Пов'язано це з тим, що спочатку в якості основи аналізу і вивчення відносин, що виникали в процесі праці, акцентробився на фізіологічну сутність праці.

В якості предмету соціально-трудова відносина розглядаються цілі, до досягнення яких прагне людина на різних етапах своєї діяльності. Психологічні, етичні, правові форми взаємовідносин у процесі трудової діяльності характеризують типи соціально-трудова відносин.

Так, значна регламентація соціально-трудова відносин з боку держави характерна для патерналістського типу. Соціальне партнерство вимагає досить високого ступеня зрілості особистості, певного рівня самоорганізації і самосвідомості всіх його суб'єктів [4, с. 43].

В умовах колишньої суспільно-політичної системи соціально-трудова відносина, обумовлені значною мірою домінуванням державної форми влас-

ності та відповідного уніфікованого типу підприємства, форм організації праці, були у високій мірі регламентованими. Різноманіття форм власності і організаційно-управлінських типів підприємств принесли в поведінку підприємців і працівників значні елементи самостійності, економічної і господарської волі.

Між тим, відносини між працівниками і роботодавцями на вітчизняних підприємствах після роздержавлення власності далекі від оптимальних. Більше того, становище працівників у значної частини істотно погіршився порівняно з дореформеними, тобто соціально-трудова відносина не відповідають новим соціально-економічним умовам, не відповідають вимогам сучасної ринкової економіки, яка трансформується. В результаті цього в соціально-трудова сфері склалися нові протиріччя. І оскільки розвинені трудові відносини ще не сформувалися, а йде процес їх трансформації, остільки актуалізується необхідність їх дослідження та вдосконалення.

Трансформаційні процеси в економіці зумовили формування специфічних вимог до процесу формування соціально-трудова потенціалу. До основних передумов, що визначають специфіку та особливості формування пріоритетів і трансформації всієї системи соціально-трудова відносин в сучасних умовах, слід віднести, перш за все: наукові знання, які відіграють все більшу роль і значення в соціально-економічному розвитку, перетворення науки в реальну і безпосередню виробничу силу, закріплення провідного місця в прискоренні науково-технічного прогресу за теоретичною наукою, масштабне впровадження досягнень науково-технічного прогресу, створення новітніх інтелектуально-інформаційних систем і технологій, скорочення частки матеріального виробництва в сукупному громадському продукті, масштабне розширення застосування інформаційних процесів та технологія, зміна характеру та мотивів виробничої діяльності працівник [5, с. 77].

Принципові зміни, які відбулися в базисних елементах соціально-економічного розвитку сучасного суспільства, істотним чином вплинули на зміни змісту процесу відтворення соціально-трудова відносин на даному етапі історичного розвитку. Таке положення пояснюється насамперед тим, що

процеси відтворення соціально-трудоих відносин включають в себе, перш за все, такі фактори, як людський і інтелектуальний капітал, переважання елементів освіти, науки та інновацій.

Соціально-трудоі відносини в пострадянській Україні характеризуються також істотними змінами, пов'язаними, в свою чергу, з інституційними змінами в житті нашої країни. Незважаючи на багато позитивних тенденцій, з упевненістю можна говорити про кризу трудоих відносин в сучасній Україні. Вона характеризується наступними рисами і ознаками: скорочення обсягів виробництва, зміна уявлень про престиж професій, співвідношення ролі людини/колективу і держави досі залишається головною проблемою соціально-трудоих відносин, членство в профспілках для більшості трудящих носить і сьогодні формальний характер, розвиток індивідуалізму, як в цілому позитивного явища, негативно позначилося на традиціях колективізму.

Вплив глобалізації на трудоі відносини, однак, не є однозначно негативним. Він має і певний позитивний аспект, що складається в розширенні сфери і змісту трудової демократії. У новій моделі соціально-трудоих відносин можна виділити наступні ключові аспекти: наймані працівники залучаються в управління виробництвом за допомогою гнучких форм і методів організації праці, зміна традиційної філософії виробництва і моделі поділу праці, жорстко фіксована оплата праці, характерна для «старої» моделі трудоих відносин, вона поступається місцем системі гнучкого матеріального стимулювання, в якій враховуються особистий трудовий внесок кожного працівника і трудового колективу в цілому, стимулюється формування організаційної культури, трудоі відносини перебудовуються в напрямку встановлення партнерських відносин, посилення значущості в трудоих процесах творчості, новаторства, інтелектуалізація праці, формування творчого потенціалу організації і економіки в цілому. В Україні дана система соціально-трудоих відносин, тільки починає розвиватися [5, с. .

Отже, на сучасному етапі до основних тенденцій трансформації соціально-економічних процесів української економіки можна віднести подальше

поглиблення соціальної нерівності за всіма показниками (економічними, політичними, соціальними) та маргіналізацію значної частини населення, що несе в собі зростання напруженості в суспільстві. Трансформація економіки України повинна забезпечити якісні перетворення усіх її елементів, структур і форм.

Реалії сьогодення свідчать, що у розвитку соціально-трудоких відносин України спостерігаються протиріччя, руйнівні процеси, які стали наслідками помилок у політиці реформ, пов'язаних з недооцінкою соціальних питань та надмірною захопленістю трансформаціями економічних відносин, що відбувалися, по суті, ціною значних соціальних втрат.

Таким чином, Проблеми трансформації вимагають проведення економічних реформ в Україні, особливо тих які стосуються соціально-трудоких відносин. Нагальними завданнями являється ретельне дослідження соціально-трудоких відносин та їх вдосконалення.

Літратура:

1. Диха М. В. Трансформація економіки України за роки незалежності під призмою макроекономічної стабільності / М. В. Диха // Вісник Хмельницького національного університету. – 2012. – № 4. – Т. 3. – С. 72-77.

2. Моторна І.І. Соціально-трудокі відносини: формування та розвиток : автореф. дис. ... на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.00.07 «Демографія, економіка праці, соціальна економіка і політика» / І.І. Моторна. – К., 2009. – 20 с.

3. Людина і праця в економіці регіону // Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції 31 жовтня 2016 р. – Кропивницький : РВЛ ЦНТУ, 2016. – 224 с.

4. Станько В. Ю. Особливості соціально-економічних передумов як головного чинника ефективного процесу трансформації економіки України / В. Ю. Станько, О. І. Шавалюк // Аграрна економіка. – 2014. – Т. 7. – № 3-4. – С. 42-46.

5. Есинова Н.И. Экономика труда и социально-трудокие отношения: учеб.-метод. пособие / Н. И. Есинова. - Х.: ХГУПТ, 2013. – 397 с.

IP-ТЕЛЕФОНІЯ ЯК СИСТЕМА ЗВ'ЯЗКУ ЧЕРЕЗ МЕРЕЖУ ІНТЕРНЕТ ТА VOIP ЯК ЇЇ МАЙБУТНЄ

Волошин С. В.,

студентка економічного факультету

Івано-Франківський національний

технічний університет нафти і газу

м. Івано-Франківськ, Україна

Вступ

VoIP дає змогу комп'ютерним мережам та іншим пристроям імітувати традиційні телефони та телефонні лінії. Більшість сучасних бізнес-офісних АТС вже перенеслися на VoIP. У деяких випадках застарілі телефонні лінії (PSTN або POTS) більше не доступні, і VoIP є залишається єдиним способом реалізації телефонних ліній.

VoIP технологія з'єднує постачальника послуг і кінцевого користувача, який володіє телефонним апаратом через мережу інтернет. Але в цьому випадку провайдер знаходиться в "хмарі". А кінцевий споживач використовує спеціалізований VoIP-телефон або програмне забезпечення, яке працює на ПК або мобільному пристрої, що виконує ті ж функції.

Система VoIP зв'язку може обробляти шість або дванадцять дзвінків одночасно і забезпечити типовий тип відсіювання, обробку звуку та функції керування, очікувані від систем для передачі дзвінків. Для користувачів з меншим обсягом викликів VNI Hybrid - це двоканальний інтерфейс VoIP-to-studio.

Основної метою даної статті полягає пояснити принцип роботи VoIP-телефонії та можливість з'єднання постачальника товарів чи послуг з клієнтом за даною системою зв'язку.

Завдання полягає у розясненні усіх плюсів та мінусів даної технології, а також її значущість на сучасному ринку телекомунікаційних послуг.

Економічне застосування даної технології є більш ніж зручним для застосування її на різних суб'єктах господарювання, що надають товари чи

послуги. Оскільки дана технологія легко може бути інтегрована до різного типу баз даних, вона може бути синхронізована з різними типами CRM-систем що і є ключовим у з'єднанні між клієнтом та постачальником. Тільки це уже є ключовим фактором рентабельності її використання на підприємствах. А розробляючи бізнес план дана система в інтеграції з іншими тільки підвищить його результативність та рентабельність.

Ключові терміни: IP, VoIP, Ethernet, Wi-Fi, 3G, TCP / IP, UDP, VN2 Hybrid, POTS, VoIP-телефонія, NAT, RTP, кодек, SIP, АТС, трафік, порт.

Впровадження Vo-IP технології в економічний сегмент надають такі можливості, які допомагають співробітникам організацій істотно підвищити продуктивність своєї роботи і поліпшити спільну діяльність. Збільшення ж продуктивності веде до зростання прибутку і скорочення основних статей витрат.

Як правило, завдяки використанню сучасних IP-технологій підвищується ефективність і знижуються витрати практично в будь-якому сегменті економічної діяльності. У сегменті малого і середнього бізнесу такі технології теж стають вагомим підмогою в оптимізації роботи і збільшення прибутку, проте далеко не всі керівники розуміють важливість впровадження якісних комунікаційних рішень, віддаючи пріоритет інших напрямках: вони вважають, що, якщо телефон і так дзвонить, цього цілком достатньо.

Успішний бізнес неможливо уявити без корпоративної телефонної мережі. Грамотна організація системи зв'язку в компанії дозволяє не тільки оптимізувати витрати на організацію комунікацій, а й автоматизувати повсякденні операції офісних співробітників. Лідери ринку здатні запропонувати різні варіанти рішень.

Хмарне рішення - це не тільки мінімум вкладень, а й максимальна гнучкість, яка звільняє від необхідності модернізувати власну інфраструктуру, а також можливість розширення функцій: якщо у компанії з'явилися вільні кошти і є бажання спробувати нові можливості, можна перейти на преміальний тариф, а при необхідності заощадити - вибрати більш простий тарифний план. Безперечними перевагами виявляються швидке впровадження і простота експлуатації, оскільки провайдер бере на себе всі завдання: від запуску рішення до підтримки оновлень.

АТС

На сьогоднішній день з'єднання SIP з зовнішніми або "хмарними" постачальниками VoIP. Але багато разів користувач вже має SIP АТС у приміщеннях, який вже підключається до загальнодоступної телефонної мережі за допомогою VoIP або застарілих засобів, таких як аналогові лінії або T1. Оскільки більшість сучасних АТС розмовляють SIP з їх розширеннями, їм просто потрібно прив'язати SIP-сумісне пристрій (як-от кодек або гібрид) до IP-АТС та дозволити АТС вирішити, як маршрутизувати дзвінки на пристрій.[4]

Як згадувалося раніше, протокол SIP, використаний у цьому сценарії, однаковий. Пристрій реєструє та підтримує підключення SIP до IP-АТС, а IP-АТС повідомляє про вхідні виклики пристрою. При необхідності, канали RTP створюватимуться між пристроєм SIP та IP-АТС. Як правило, це буде успішним, оскільки середовище локальної мережі менше залежить від маршрутизаторів, підмереж та брандмауером, щоб блокувати канали RTP.[8]

Висновки

В статті розглянуто основні поняття телефонії, як послуги, показано основні системи передачі голосу та чітко встановлено чим цікава дана система кодування даних. Поява технології передачі голосу по мережах IP (VoIP) відзначило принципову зміну базової платформи для телефонії – від мереж з комутацією каналів відбувся перехід до мереж з пакетною комутацією. Надано стислий огляд поширених протоколів сигналізації для IP-телефонії.

Стаття має важливе значення оскільки дана технологія може вважатися незамінною у багатьох сферах зв'язку клієнта та постачальника.

VoIP по суті своїй є технологією, що дозволяє здешевити міжміські та міжнародні дзвінки у 3-5 разів. Відбувається це за рахунок того, що основну частину шляху голосовий сигнал йде по Інтернету в цифровому вигляді, а це коштує набагато менших грошей і дозволяє досягти більш високої якості зв'язку, ніж при використанні звичайних аналогових ліній.

Кодування VoIP має свій власний спектр корисних кодів вибору. Кодеки VoIP вимагають дуже низької затримки і розумної обчислювальної складності.

У протоколі RTP є визначення, як підходити до всіх популярних корисних кодів даного сеансу, що є важливим при спілкуванні клієнта та постачальника.

Література:

1. What is Voice over IP? The Basics [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.cisco.com/c/en/us/products/unified-communications/what-is-voip.html>

2. Voice Over Internet Protocol (VoIP) [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.fcc.gov/general/voice-over-internet-protocol-voip>

3. 4 New Trends in VoIP Technology [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://it.toolbox.com/blogs/voipdesk/4-new-trends-in-voip-technology-092517>

4. Introduction To VoIP [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://louisville.edu/it/departments/communications/telephones/voip-1/introduction-to-voip>

5. VoIP Technology: Security Issues Analysis [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://arxiv.org/ftp/arxiv/papers/1312/1312.2225.pdf>

6. Deployment of VoIP Technology: QoS Concerns [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://arxiv.org/ftp/arxiv/papers/1312/1312.2581.pdf>

7. VoIP Technologies Published: February 14th 2011, DOI: 10.5772/570, ISBN: 978-953-307-549-5, Copyright year: 2011

8. Why is VoIP Taking the Tech World by Storm? [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.sostechgroup.com/tag/voip/>

9. WHAT WILL THE FUTURE OF VOIP WILL BE? [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.sinch.com/opinion/future-of-voip/>

10. VoIP Technology Explained [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://hellospoke.com/voip-technology/>

11. Business VoIP- The Benefits, Disadvantages And How It Works [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.packet-works.net/blog/business-voip-the-benefits-disadvantages-and-how-it-works.htm>

12. VoIP Technology [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.vocal.com/voip/voip-technology/>

13. Different Types of VoIP Technology [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.claritytel.com/different-types-of-voip-technology/>

Економічні науки

ОСОБЛИВОСТІ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ ЗАЙНЯТОСТІ НАСЕЛЕННЯ У ДНІПРОПЕТРОВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Герасимова Ю.В.

Дніпровський національний університет

імені Олеся Гончара

слухачка

головний спеціаліст-економіст

Головне управління статистики

у Дніпропетровській області

м. Дніпро, Україна

Питання зайнятості і безробіття в кризових умовах, що склались на українському ринку праці, є досить важливими і актуальними. Їх глибоке вивчення – це вагомий інструмент регулювання економічної і соціальної політики держави. Зменшення кількості робочих місць внаслідок скорочення виробництва, зменшення реальних доходів громадян призводять до підвищення чисельності безробітних. Вирішення проблем зайнятості і безробіття населення є однією з головних цілей будь-якого прогресивного суспільства.

Як свідчать дані Державної служби статистики України, ситуація на ринку залишається напруженою та супроводжується скороченням попиту на робочу силу. Чисельність безробітних 2018 року становила 1,7 млн. осіб. Рівень безробіття, за методологією МОП, становив 9,2%, а серед осіб працездатного віку - 9,6% економічно активного населення. Серед молоді у віці до 25 років рівень безробіття залишається більш як удвічі вищим, ніж в середньому по країні – 21,3% економічно активного населення.

Послуги державної служби зайнятості отримали понад 1,2 млн. безробітних громадян, у тому числі з початку року звернулися за допомогою у працевлаштуванні та отримали статус безробітного 698,3 тис. осіб. За допомогою державної служби зайнятості отримали роботу 630,9 тис. осіб, у тому числі 397,9 тис. зареєстрованих безробітних, з яких кожний четвертий належав до соціально вразливих категорій населення, включаючи внутрішньо переміщених осіб та учасників АТО [1].

З початку окупації АР Крим та проведення антитерористичної операції до державної служби зайнятості звернулися за допомогою у працевлаштуванні 60,3 тис. мешканців АР Крим, Донецької та Луганської областей, зокрема 48,8 тис. громадян, які отримали довідку про взяття на облік відповідно до Постанови КМУ від 1.10.2015 року №509.

Внутрішньо переміщені особи зверталися за послугами в центри зайнятості в усіх регіонах країни. Найбільша їх кількість зосереджена у Донецькій, Дніпропетровській, Харківській, Запорізькій, Полтавській, Луганській областях та м. Києві. Державна служба зайнятості сприяла працевлаштуванню 16,3 тис. таких громадян, зокрема 13,0 тис. осіб, які мали відповідну довідку. У громадських роботах та інших роботах тимчасового характеру взяли участь 7,1 тис. переселенців [3].

Державна політика зайнятості – це система механізмів та заходів державного впливу на соціально-економічний розвиток суспільства в цілому і кожного з його членів зокрема. Зараз в Україні функціонує законодавча база, яка здійснює державний механізм регулювання зайнятості.

У законі України «Про зайнятість населення» прописані головні програми по регулюванню зайнятості, завдяки яким уряд зобов'язаний забезпечити народонаселення роботою.

Але перш, ніж вносити ті чи інші корективи в нормативно-правову базу, слід спочатку ретельно проаналізувати передбачуваний позитивний ефект внесених змін у порівнянні із можливими збитками від його реалізації. Для ефективного забезпечення зайнятості населення слід також провести гармонізацію

законодавства про зайнятість населення з міжнародними нормами вирішення проблем безробіття.

Щоб ці заходи були задіяні, нам потрібно щодня удосконалити законодавчу базу і механізм державного регулювання. Реалізація напрямів удосконалення політики зайнятості сприятиме вирішенню головних цілей забезпечення розвитку загальної економічної системи держави. Тому розробка сучасних програм забезпечення зайнятості населення та удосконалення механізму регулювання ринку праці повинно спиратися на моніторингові та фундаментальні дослідження сучасного стану розвитку, та визначеному рівню соціально-економічної ефективності.

Основні напрями вирішення проблеми безробіття мають включати цілу низку заходів, зокрема: приведення законодавства України у відповідність до міжнародних норм і принципів; запровадження механізмів захисту внутрішнього ринку праці; реалізацію Державної та регіональних програм зайнятості; сприяння стабільній діяльності стратегічно важливих підприємств; забезпечення збереження ефективно функціонуючих робочих місць та створення нових; створення сприятливих умов для розвитку малого бізнесу та підприємницької діяльності безробітних; легалізацію тіньової зайнятості тощо.

Економічна криза, що має місце в Україні, відчутно позначилася на ринку праці. Вирішити проблеми зайнятості та безробіття покликана активна та послідовна політика соціального захисту населення. В Україні повинна проводитись політика покращення зайнятості.

Зайнятість у тіньовій економіці сприяє розвитку нових підприємницьких здібностей кожної людини; кращому адаптуванню власної здатності до праці відповідно сучасним ринковим умовам; можливості задовольнити свої потреби. Все це зумовлює високу ефективність механізму формування зайнятості в умовах тіньової економіки, що в свою чергу, дозволяє зберігати трудовий потенціал країни. Є і негативні сторони тіньової зайнятості, але в умовах кризи її наявність дає частині населення гарантії виживання чи вирішення власних проблем. Як свідчать розрахунки, у 2000-2008 рр. тіньова зайнятість в Україні перебувала у межах 17-35 %. На 2018 р. рейтинг тіньової зайнятості порівняно з офіційною зайнятістю розподі-

ляється таким чином: сільське господарство – 40,33 %, промисловість – 33,42 %, будівництво – 27,26%, транспорт і зв'язок – 24%, послуги – 21,33 % [7, с. 26].

Всесвітній Економічний Форум, досліджуючи конкурентоспроможність країн відзначає, що ринок праці України має певні резерви щодо підвищення конкурентоспроможності робочої сили, особливо серед країн, що переходять з першої стадії розвитку (залежності економіки від факторів) до другої стадії (залежності від ефективності): за показником якості початкової освіти Україна займає 49-те місце серед світових країн, за доступом до вищої освіти – 17-те, за якістю математичної і природничо-наукової освіти – 44-те, за якістю всієї освітньої системи – 47-ме, за практикою наймання і звільнення персоналу – 17-те, за відношенням продуктивності праці до заробітної плати – 26-те, за здатністю до інновацій – 40-ве місце [8, с.126]. Позитивних позицій набирається лише 18 проти 92 позицій недоліків.

Із зазначеного ми можемо констатувати, що, спираючись на вище зазначені резерви, Україна повинна працювати на майбутнє, опікуючись якістю робочої сили, забезпеченням та закріпленням прогресивних зрушень у регіональній та галузевій структурі зайнятості, забезпечуючи належні умови для гідної результативної праці. Саме цим держава повинна забезпечити практичну реалізацію людського потенціалу нації.

Однак низький рівень заробітної плати в Україні порівняно з розвиненими країнами Заходу призводить до того, що висококваліфіковані фахівці в пошуках більших заробітків емігрують за кордон. Це призводить до значних втрат людського капіталу країни. За різними розрахунками Україна внаслідок масового виїзду науково-дослідних працівників, молоді та робітників високої кваліфікації втратила лише у 90-ті роки минулого століття 15-20 % інтелектуального потенціалу. Процеси "відпливу" за межі держави висококваліфікованих фахівців працездатного віку в Україні і досі не вдалося припинити. Адаже розвинені країни світу створюють сприятливі умови праці для залучення кращих спеціалістів менш розвинутих держав. Так, за сучасними оцінками, чиста вигода для країни, що приймає, від залучення одного "середнього" вченого-гуманітарія становить 230 тис. дол. США, вченого у галузі суспільних

наук – 235 тис. дол., інженера – 253 тис. дол., лікаря – 646 тис. дол. [6, с. 227].

Оскільки Україна є активним учасником світових економічних процесів, що супроводжуються підвищенням прозорості державних кордонів і розмиванням державних економічних інтересів інтересами компаній, часто транснаціональних, необхідним постає: забезпечити захист прав українських громадян, працюючих за кордоном; посилити роль держави і її органів влади у організації міграційних процесів в інтересах і окремих громадян, і суспільства в цілому, а особливо для мінімізації впливу на міграційні процеси організованих кримінальних угруповань, заснованих на корупційних зв'язках, так як це є загрозою соціальній безпеці українського суспільства.

Потрібно заохочувати повернення мігрантів на батьківщину і сприяти їм у використанні результатів трудової міграції в інтересах розвитку домогосподарств мігрантів, місцевих громад, регіону та країни в цілому. Недосконалість, недостатня гнучкість, структурна диспропорційність ринку праці України призвели в кризовий період 2010-2018р.р. до застосування власниками і адміністрацією підприємств вимушених відпусток, скорочення робочого дня та звільнення працівників. Ці процеси найбільше охопили транспортну (30,1 %), лісову (12,9 %), будівельну (9,7 %) галузі та промисловість (9,1 %), тому безробіття лише на кінець 2008 року було в межах 1,4 млн. чоловік. Максимальну кількість безробітних зафіксовано в Тернопільській (5,1 %), Черкаській (4,9 %), Рівненській (4,7 %), Полтавській (4,7 %) та Чернігівській (4,7%) областях [1].

В певній мірі зберегти трудовий потенціал країни дозволяє тіньова зайнятість, яка в умовах трансформаційної економіки є абсолютно очевидним фактом, а її наявність зумовлена слабкістю соціально-економічних інститутів. Зростанню тіньової зайнятості сприяють скорочення виробництва в основних видах економічної діяльності; низька частка фонду оплати праці (ФОП) у ВВП; збереження високого рівня бідності працюючого населення; високий рівень оподаткування легального бізнесу; низький рівень дотримання встановлених законів і, як наслідок, втрата довіри населення до правоохоронної та судової систем держави [7, с. 16].

Таким чином, виходячи з сучасних тенденцій на ринку праці України, а

також з метою недопущення подальшої втрати людського капіталу країни доводиться констатувати необхідність формування в Україні моделі продуктивної зайнятості населення, що базуватиметься на основоположних засадах теорії людського капіталу. З цих позицій, сформулюємо визначення продуктивної зайнятості як суспільно-корисної діяльності населення в різних секторах економіки чи в домашньому господарстві, що, зазвичай, приносить дохід і дає шанс здобути економічну свободу, сприяє зростанню рівня соціалізації і самоствердження особи, розвитку і реалізації її трудового потенціалу відповідно до здібностей, кваліфікації і уподобань та відповідає інтересам досягнення бажаного соціального статусу в суспільстві.

Література:

1. Офіційний сайт головного управління статистики у Дніпропетровській області [електронний ресурс]. – режим доступу: [http:// www.dneprstat.gov.ua](http://www.dneprstat.gov.ua)
2. Програма зайнятості населення Дніпропетровської області на 2012-2022 роки (нова редакція). – Дніпро. – 2018. [електронний ресурс]. – режим доступу: <https://oblrada.dp.gov.ua>
3. Соціально-економічне становище Дніпропетровської області за 2018 рік. Повідомлення головного управління статистики у Дніпропетровській області. [електронний ресурс]. – режим доступу: http://www.dneprstat.gov.ua/public/2018/public_12.htm
4. Хохлов М.П. Украина в глобальном демографическом процессе // економічні науки. наукові праці. випуск 76. том 89. - [електронний ресурс], - режим доступу: <http://lib.chdu.edu.ua/pdf/naukpraci/economy/2008/89-76-46.pdf>
5. Черникова С.А., Исаков Ю.А. Трудовые ресурсы как фактор производства // Российское предпринимательство, № 5 (251) / март 2014, - с.55-62.
6. Чернявська Ю. Б. теоретико-методологічні аспекти дослідження ринку праці / Ю. Б. Чернявська // Формування ринкових відносин в Україні. – 2016. – № 12 (67). – с. 155–158.
7. Швайка Л. А. Державне регулювання економіки: [підручник] / Л. А. Швайка. – к. : знання, 2008. – 462 с.

8. Яйтакова, А. В. Основные научные подходы к анализу демографических процессов / А. В. Яйтакова // Концептуальные основы управления социально-демографическими процессами в регионе: монография / под ред. Л. Г. Гусяковой. – Горно-алтайск: рию гагу, 2015. – с. 12-33.

УДК 658

Економічні науки

ПРОБЛЕМА КОМУНІКАЦІЙ В МІЖНАРОДНОМУ МЕНЕДЖМЕНТІ

Гінчева К.М.,

студентка

факультету міжнародної торгівлі та права

Науковий керівник: Гринюк Н.А.,

к.е.н., доц., доцент кафедри

міжнародних економічних відносин

Київський національний

торговельно-економічний університет

м. Київ, Україна

Комунікації мають величезне значення для успішної діяльності міжнародних компаній, особливо в сучасних умовах поширення глобалізації [1]. По своїй суті, ефективно працюючий керівник може так називатися тільки тоді, коли має велику ефективність комунікацій.

Комунікації – це форма зв'язку, один із проявів інформаційного обміну між людьми у процесі їх безпосереднього спілкування або за допомогою технічних засобів [4].

Будь-який менеджер має досконало володіти мистецтвом комунікацій через те, що він виконує свою роботу за допомогою інших людей, до яких чітко та зрозуміло потрібно донести мету виконання роботи та спосіб, у який це потрібно зробити.

З розвитком глобалізації міжнародні контакти стають все більш тісними, а навички спілкування з представниками різних культурних груп, в якій би формі це не було – вербальне чи невербальне спілкування, набирають все

більшої значущості та актуальності, а отже варто зазначити ряд ключових проблем, з якими може зіштовхнутися міжнародний менеджер.

Першим значним природним бар'єром для ефективної комунікації є саме мова. Знання мови відіграє чи не найбільше значення в діяльності менеджерів міжнародних корпорацій. Вирішенням цієї проблеми може бути легко за досконале вивчення мови, яка у всьому світі вважається міжнародною мовою комунікацій – англійської. Насправді, досконале володіння англійською мовою, якого достатньо для міжнародних ділових контактів – це обов'язкова та абсолютна вимога для менеджера міжнародної корпорації в сучасному світі.

Але, на жаль, в сучасній практиці багатьох міжнародних корпорацій спілкування відбувається в присутності перекладача через незнання англійської на достатньому рівні, а це значно здешевлює образ такої корпорації взагалі.

Наступним бар'єром в сфері комунікацій є проблема невербального спілкування. Невербальна комунікація, чи мова тіла, є живою формою спілкування, в тому числі і ділового. Вона напряду залежить від типу культур. Те, що прийнято в одній культурі, може бути неприпустимо для іншої. Наприклад, великі труднощі можуть з'явитися під час спілкування представника Західної Європи з представником Японії – країни, порівняно недавно відкритої для європейців, яка й досі залишається для них таємничою і незбагненою, через кардинальні відмінності у культурі.

Існує велика кількість невербальних сигналів, які в різних країнах несуть різну інформацію. Наприклад, більшість європейських народів передають згоду, хитаючи голову згори донизу. Болгари цим жестом передають незгоду, японці – лише підтверджують, що уважно слухають співрозмовника [3].

Тому вивчення окремих елементів невербального спілкування тієї країни, з представниками якої існує намір співпраці, є невід'ємною складовою успіху таких ділових відносин. Адже не вчасно вставлена у розмову пауза, простий та незначущий (з точки зору своєї культури) жест, який був неправильно сприйнятий представником іншої культури, - все це може не тільки спотворити враження від реально сказаного, але й визвати жорстко негативну особисту реакцію співбесідника.

Наступною важливою проблемою в діяльності міжнародних менеджерів є обставини часу та місця. В сфері комунікацій та діяльності міжнародних їх дотриманню надається особливе значення у східній і ісламській культурі, західна ж культура не звертає майже на це уваги [2]. Якщо менеджер змінить порядок зустрічі, заздалегідь узгоджену програму переговорів, спробує почати обговорювати теми, які раптово з'явилися – це може розцінитись представниками відповідних культур як спроба партнера погіршити їх позиції на переговорах і в майбутніх спільних справах взагалі. Міжнародний менеджер також має враховувати не менш значущу обставину місця, щоб не було непорозумінь. Існує дуже багато прикладів, коли італійські або латиноамериканські бізнесмени дещо шокують своїх партнерів із США або Скандинавії, запрошуючи їх на ділові бесіди у кафе або бар, де гостинні господарі попутно ведуть приватні бесіди зі своїми друзями і родичами, що є взагалі неприпустимою поведінкою менеджерів при ділових відносинах у більшості країн світу.

Не меншу актуальність має проблема пунктуальності. Як зазначалося вище, цінність цієї якості дуже висока у США і в Європі, але, наприклад, країни латиноамериканського кластера не приділяють цьому питанню серйозного значення, і запізнення бізнесмена на ділову зустріч на півгодини або навіть на годину не тут вважають великою проблемою. Відповідно знайомство міжнародного менеджера з цією стороною національної ділової культури допоможе адекватно побудувати поведінку і доцільні реакції під час контактів.

І найбільш актуальним, а також потребуючим розгляду є бар'єр етноцентризму. В сучасному світі це мало б вже давно зникнути, але все ж таки суттєвою перешкодою на шляху ефективної комунікації є переконання у вищості своєї нації над іншими в інтелектуальній, економічній, естетичній, силовій та інших сферах, не кажучи вже про крайній прояв цього явища - шовінізму. Звісно, такі величезні міжнародні корпорації як Apple, Facebook, Google і т.д. не мають подібних проблем, але через те, що етноцентризм в деяких своїх проявах може здаватися досить нешкідливим, він притаманний багатьом цілком інтелігентним менеджерам, в тому числі і міжнародним. На превеликий жаль, ця проблема виходить із світогляду цілих націй та рівня їх толерантності. Особливо це питання гостро

стоїть для менеджерів міжнародних корпорацій, адже перш за все менеджер має бути толерантною людиною із тверезим світоглядом та розумінням значущості будь-якої людини, не залежно від національності, кольору шкіри та статі.

Отже, навіть між людьми, які належать до однієї культури можуть виникнути непорозуміння, не кажучи вже про проблеми комунікацій, які можуть скластися між представниками різних культур. Ці проблеми мають вирішуватися за рахунок відповідального підходу менеджерів до вивчення різних культурних аспектів країни, з якою є намір співпраці, задля уникнення можливих проблем та отримання гарних результатів у майбутній співпраці.

Література:

1. Робинс С.П., Коултер М. Менеджмент. – М.: Вільямс, 2002.
2. Коммуникации в системе международного менеджмента [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: http://adload.ru/page/up_0214_227.htm.
3. Невербальне спілкування в процесі міжкультурної комунікації [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://naub.oa.edu.-ua/2012/neverbalne-spilkuvannya-v-protsesi-mizhkulturnoji-komunikatsiji/>.
4. Сущность и роль коммуникаций в международном менеджменте [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://freepapers.ru/68/sush-hnost-i-rol-kommunikacij-v/301281.2281395.list1.html>.

УДК 338.51:664

Економічні науки

ВПЛИВ ІНФЛЯЦІЙНОГО МЕХАНІЗМУ НА ЦІНОУТВОРЕННЯ

Гладка Д.О.,

*студентка факультету ННІ економіки
оподаткування та митної справи*

Національного університету

Державної фіскальної служби України

м. Ірпінь, Україна

Розвиток інфляції викликає макроекономічну нестабільність в державі.

Інфляція безпосередньо впливає на механізм ціноутворення, оскільки з її

розвитком також ростуть ціни. При нормальному економічному розвитку повинен існувати ринковий механізм ціноутворення з мінімальним державним управлінням. Однак «вільна» ціна не в змозі враховувати всі соціально-економічні аспекти, тому держава може використовувати цей вплив через механізм непрямого оподаткування, встановлення привілеїв, регулювання обмінного курсу та встановлення максимальної торгової націнки.

Незначні інфляційні процеси мають навіть позитивний ефект, оскільки вони сприяють інвестуванню в прибутковий бізнес, оскільки гроші, що лежать без руху, втрачають свою цінність. Високі темпи інфляції негативно впливають на весь виробничий процес, знецінюються всі доходи і надходження. Тому в умовах інфляції ціни встановлюються на короткий період, інвестори не будуть інвестувати в проекти, які можуть зайняти роки, щоб окупитися. З інфляцією зростають ціни на сировину, електроенергію та паливо, що, в свою чергу, збільшує собівартість продукції в результаті - зростання цін на кінцевий продукт [1].

Для досягнення бажаного ефекту держава проводить цінову і антиінфляційну політику. Політика ціноутворення повинна задовольняти потреби споживачів і прибуток підприємства. Антиінфляційна політика спрямована на припинення розгортання і зниження інфляції.

У світовій практиці використовуються наступні напрямки антиінфляційної політики:

- політика щодо доходів;
- політика дефляції;
- політика адаптації.

По суті, дефляційна політика полягає у впливі на окремі елементи ефективного попиту, щоб обмежити їх та встановити новий баланс між пропозицією та попитом на товари та гроші. На практиці використовуються грошові, структурні, інвестиційні та податкові політики для регулювання попиту. Політика доходів полягає, в тому, щоб безпосередньо обмежити зростання цін та доходів, і, перш за все, заробітної плати.

Політика доходів має подвійний вплив на інфляцію. Обмежуючи

зростання цін та заробітної плати, політика доходів знижує витрати на виробництво товарів. Це уповільнює саморозвиток інфляційних процесів. У той же час стримування зростання заробітної плати призводить до скорочення ефективного попиту, що негативно впливає на економіку. Тому, політика доходів часто використовується разом із дефляційною політикою. Політика доходів характеризується тим, що вона може бути впроваджена не тільки в загальній економіці країни, але і в деяких галузях економіки, зокрема у державному секторі. Регулювання цін та заробітної плати у державному секторі має подвійний вплив на інфляцію, що перешкоджає підвищенню загального рівня цін та стабілізації державного бюджету.

Важливу роль відіграють заходи інфляційної політики, менш спрямовані на боротьбу з інфляцією, а більш на пристосування до неї. Однією з них є адаптаційна політика, яка здійснюється шляхом індексації доходів. Зростання цін через інфляцію неминуче призведе до зниження реальних доходів. У зв'язку з цим необхідна повна або часткова індексація доходів за рахунок збільшення заробітної плати працівників бюджетних установ, пенсій, грошових розрахунків та заощаджень населення з урахуванням зростання цін. Така індексація не усуває інфляцію, а лише пом'якшує її негативний вплив, хоча вона сама може стати сильним фактором інфляції, коли вона пов'язана з бюджетним дефіцитом, фінансованим грошовими коштами [2].

Отже, впровадження інфляційної політики залежить від співвідношення багатьох економічних процесів та їх діяльності. Найбільшу ефективність можна досягти лише вичерпуючи всі можливості боротьби з інфляцією.

У розвинених країнах введення загальних принципів ціноутворення і антиінфляційної політики:

- державні органи беруть на себе роль встановлення конкретних цін на товари і послуги, які мають вирішальне значення для економіки;
- 10-30% цін регулюються державними органами;
- встановлена потужна правова основа для регулювання цін, яка включає в себе система законів, правил і програм.

Мета державного регулювання цін в Україні:

- забезпечення нормальних відносин між монополією і конкуренцією;
- стримування розвитку механізму інфляції;
- формування попиту населення шляхом коригування цін;
- соціальний захист населення шляхом диференціації цін;
- запобігання споживання шкідливих товарів для життя і здоров'я.

Держава повинна здійснювати особливий контроль над цінами, щоб стабілізувати їх в періоди інфляційного тиску. В Україні система оподаткування, яка недостатньо розвинена і потребує реформування, робить істотний вплив на ціноутворення. У світовій практиці в період економічної кризи спостерігається зниження податку на додану вартість, що призводить до його подолання. ПДВ встановлюється в ціні товару і оплачується покупцем, тому зі збільшенням податку підвищуються ціни, що в свою чергу призводить до розвитку інфляції. Щоб покрити свій дефіцит, держава може запустити емісійний механізм, який абсолютно неприйнятний для нормального розвитку економіки. Видача додаткових коштів призведе до зростання інфляції і зростання цін.

В економічно розвинених країнах регулювання цін здійснюється не адміністративними методами. Це – квоти, ліцензування, обмеження на внутрішню і зовнішню торгівлю. В умовах кризи це єдиний метод та спосіб стабілізувати економічну ситуацію, підтверджено вітчизняним досвідом. У цих країнах регулювання цін, у першу чергу, стосуються товарів першої необхідності, лікарських препаратів, послуг транспортного зв'язку, медичного обслуговування та освітніх закладів.

Цінова політика Фінляндії має важливі функції. Міністерство торгівлі планує і контролює ціни на продукти харчування, зерно, енергію (зокрема бензин) та вино та горілчану продукцію. Значну роль відіграє державний сектор у сфері кредитування підприємницької діяльності, орієнтований на продаж товарів та послуг за цінами, доступними середнім та малозабезпеченим групам населення. Фірми, які продають товари за низькими цінами, отримують державну позику з низьким відсотком. Загалом, система ціноутворення Фінляндії є гнучкою і стимулює спо-

живання, особливо у сфері роздрібних цін та послуг. На мою думку, Україні доречно приділити увагу розвитку на механізм ціноутворення саме цієї країни.

В Італії держава за часів галопуючої інфляції вдається до прямого контролю над цінами. У «кошику» контрольованих за цінами товарів, вибрано 33 види продуктів харчування та 3 види господарських товарів, які є основною частиною споживання середньої італійської родини. Для уряду Італії політика прямого контролю над цінами є актуальною у зв'язку з безперервною інфляцією. Основним нормативним актом у цій галузі є «Закон про регулювання цін».

Ціноутворення в Японії - це галузь економіки, де пряме втручання держави мінімальне. Адміністративно регулюється до 20% споживчих цін, включаючи рис, пшеницю, м'ясо, молоко, продукти з них, воду, електроенергію, газ, залізничний транспорт, освіту і медичну допомогу. Країна широко контролює монополію, уряд забороняє встановлювати несправедливо високі або 20 несправедливо низькі ціни на свої товари і послуги. Пряме регулювання цін здійснюється в чорній металургії, вугільної промисловості, ядерній енергетиці [3].

Традиційно найменша частка впливу уряду на ринкові процеси (близько 5%) належить США. Держава обмежує пряме втручання в механізм ціноутворення, але активно проводить непряме: грошово-кредитну політику, податкову політику, федеральні закупівлі товарів і послуг. Пряме регулювання цін здійснюється тільки в монополізованих галузях промисловості, на які поширюється антимонопольне законодавство.

Таким чином, державне регулювання цін має підтримувати такий рівень цін, який забезпечить життєздатну економічну діяльність, ціни на акції для різних секторів економіки, валютну стабільність та інші економічні показники в державі. Вивчення досвіду ціноутворення зарубіжних країн дає змогу зрозуміти його закономірності і тенденції, адже вони постійно проводять політику підтримки цін і доходів виробників відсталих галузей, гарантуючи продовольчу безпеку і вирішуючи проблеми соціального забезпечення. Тому отримані знання іноземних країн потрібно використати при реформуванні та вдосконаленні цінового механізму в Україні.

Література:

1. Макаренко, М. Дослідження інфляційних чинників в Україні [Текст] // Банківська справа. – № 3. – С. 3-10.
2. Дзюблюк, О. Проблеми інфляційного таргетування в сучасній економіці [Текст] / Олександр Дзюблюк // Світ фінансів. – Вип. 2. – С. 7-18.
3. Шпичак, О. М. Проблеми ціноутворення в контексті купівельної спроможності населення та інфляційних процесів [Текст] / О. М. Шпичак // – № 6. – С. 59-70.

УДК 657

Економічні науки

ЦІНОУТВОРЕННЯ НА РИНКУ ЦІННИХ ПАПЕРІВ

*Денисовець Н. О.,
студентка
навчально-наукового інституту
обліку, аналізу та аудиту
Університету Державної
Фіскальної Служби України
м. Ірпінь, Україна*

Ціноутворення як процес визначення цін на ринку цінних паперів здійснюється за певними правилами, з використанням конкретних методів, на основі загальноприйнятих принципів і з урахуванням специфічних факторів. Постановка цілей ціноутворення залежить від обраної стратегії. Виділяють наступні стратегії ціноутворення на ринку цінних паперів: захоплення ринку шляхом встановлення низького рівня цін, отримання значного доходу на основі встановлення високих цін розміщення цінних паперів, постійна присутність на ринку при встановленні ціни на конкурентному рівні. На ціноутворення на ринку цінних паперів впливають як **традиційні (ринкові) чинники** (рівень пропозиції, конкуренція, витрати або витрати), так і **специфічні** (тип, вид, різновид, термін обігу, інвестиційні якості цінних паперів; рейтинг і ділова репутація, галузева приналежність і територіальне місцезнаходження емітента;

інвестиційний клімат та інвестиційна ємність сегмента ринку; вид фондкових операцій; місце і час ціноутворення)[1].

Ціноутворення на ринку цінних паперів має свої специфічні особливості. Зокрема, ціноутворення на первинному та вторинному ринках цінних паперів суттєво відрізняється, що зумовлено різною метою їх функціонування. Мета первинного ринку – організація первинного випуску цінних паперів і їх розміщення, а вторинного ринку – забезпечення ефективного обігу цінних паперів після їх первинного розміщення. Тому на кожному з рівнів ринку цінних паперів формується певний вид ціни. На первинному ринку встановлюється номінальна ціна й ціна розміщення, на вторинному – ринкова ціна.

Номінальна ціна й ціна розміщення визначається органами управління емітента ще на стадії розробки та прийняття умов випуску цінних паперів і при виборі способу їх розміщення. На вторинному ринку емітент визначає лише початкову ціну первинного розміщення й кінцеву ціну погашення. Установлення рівноважної ціни на вторинному ринку відбувається в результаті обігу акцій і носить стихійний характер. Ринкова ціна формується під впливом попиту та пропозиції, а емітент здатний вплинути на котирування своїх акцій лише опосередковано[2, ст. 143-151].

Існує багато різноманітних теорій ціноутворення на ринку цінних паперів і поведінки інвесторів, зокрема теорія ринкової ефективності, теорія шуму, модель мод і настроїв, математичні моделі теорії ринкової ефективності (CAPM, APT).

Згідно з визначенням ефективним називається ринок, ціни на якому в будь-який момент часу повністю відображають всю наявну інформацію, і будь-яка інформація миттєво знаходить відображення в ринковій ціні. В цілому, з теорії ринкової ефективності можна зробити наступні висновки: курсова вартість акції є компромісом очікувань всіх інвесторів, курсова вартість завжди збігається з внутрішньою вартістю, неможливо систематично і постійно досягати прибутковості, що перевищує середньоринкову [3].

За теорією шуму існує дві групи інвесторів: арбітражери і «торговці

шумом». Шумом спочатку був названий феномен спотвореної, а також базується на нечіткій і недосконалій інформації ринкової ціни. Якщо у арбітражерів формуються очікування про майбутню прибутковість на ринку цінних паперів, то «торговці шумом» мають спотворені раціональні очікування і торгують так званим «шумом». Існує кілька причин виникнення «шуму». Деякі учасники не можуть приймати раціональних рішень, так як вони знаходяться дуже далеко від ринку і отримують або запізнилу, або перекручену інформацію.

Модель мод та настроїв також має багато спільного з іншими моделями обмежено ефективного ринку. Відповідно до неї вирішальна роль у формуванні курсової вартості на ринку акцій відводиться настроям учасників і віянням моди. Всі учасники також діляться на дві групи: «компенсаційні інвестори» і «звичайні». Якщо перша група поводить виключно раціонально, то друга схильна до сильного впливу настроїв і емоцій, які проявляються в переоцінці оперативної інформації, причому друга група є домінуючою. Недооцінка фундаментальної інформації призводить до постійних перекручувань цін. Це змушує раціонально діючих інвесторів прогнозувати поведінку «звичайних» інвесторів і слідом за цим викликані ними коливання ринку[1].

Прибуток «компенсаційних» інвесторів виходить за рахунок гри проти решти ринку, тобто в покупці, коли «звичайні» інвестори втратили інтерес до ринку, і в продажу, коли на ринку особливо великий попит, який доходить до ажіотажу.

Математичні моделі теорії ринкової ефективності пояснюють прибутковість цінних паперів як величину, похідну від деяких змінних, причому ці змінні зовсім не обов'язково повинні бути мікроекономічними. На підставі статистичних даних проводиться визначення ступеня впливу факторів на курсову вартість акції, і в результаті виходить формула визначення курсової вартості акції.

Серед математичних моделей теорії ринкової ефективності (САРМ, АРТ) можна виділити такі як модель ринку, модель ціноутворення капітальних активів і теорію арбітражного ціноутворення. Відповідно до теорії САРМ (Теорія формування ціни капітальних активів) прибутковість, а, значить, і

курсова вартість акції залежить від прибутковості всього ринкового портфеля, від рівня безризикової ставки.

Історично першою моделлю ціноутворення капітальних активів є класична концепція капіталізації очікуваних доходів. Відповідно до неї ціна землі, як активу з нескінченним терміном служби визначається шляхом ділення земельної ренти на позичкову ставку відсотка; ціна об'єкта вкладень з обмеженим терміном служби дорівнює сумі всіх очікуваних за цей термін чистих доходів, наведених до поточного моменту за допомогою коефіцієнта дисконтування[3].

Отже, висновком вищесказаного може бути те, що ціноутворення на фондовому ринку має свої особливості, пов'язані зі специфікою відносин учасників фондового ринку щодо розміщення, обігу та обліку цінних паперів. Ціноутворення на ринку цінних паперів можна описати за допомогою моделей, які відрізняються переважно своїми припущеннями. Використання конкретної моделі залежить від мети дослідження.

Література:

1. Цінова політика на ринку цінних паперів. Stud.com.ua: веб-сайт.URL: https://stud.com.ua/32175/marketing/tsinova_politika_rinku_tsinnih_paperiv.
2. Клам В.А. Вплив корпоративних дій емітента на ціноутворення акцій. Вісник Російського державного університету ім. І. Канта. 2010. №3. С. 143-151.
3. Основні теорії ціноутворення на фондовому ринку. Studbooks.net: веб-сайт. URL: https://studbooks.net/775352/finansy/osnovnye_teorii_tsenoobrazovaniya_fondovom_rynke.

РЕЕКСПОРТ ТОВАРІВ: ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ

Онищенко Вікторія Євгенівна

Науковий керівник.

Доцент кафедри фінансів, обліку та маркетингу

Джуман Фаїна Олегівна

студентка

кафедри фінансів, обліку та маркетингу

Придніпровська державна академія

будівництва і архітектури

м. Дніпро

Облік - віддзеркалення господарської або іншої діяльності підприємства на підставі документів в різних вимірниках (кількісних і якісних). Облік є складовою частиною управління економічними процесами і об'єктами, суть обліку полягає у фіксації їх стану и параметрів, зборі і накопиченні відомостей про економічні об'єкти і процеси, віддзеркалення цих відомостей в облікових відомостях. Розрізняють аналітичний, бухгалтерський, бюджетний облік. Облік може здійснюватися в потокових и незмінних цінах, а також в іноземній валюті.

Реекспорт - це митний режим, відповідно до якого товари, що були раніше ввезено на митну територію України або на територію вільної митної зони, вивозяться за межі митної території України без сплати вивізного мита та без застосування заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Відповідно до ч. 1 ст. 86 МК у режим реекспорту можна помістити товари, які під час увезення на митну територію України мали статус іноземних і були поміщені:

1. У режим тимчасового ввезення та вивозяться за межі України в тому самому стані, у якому їх увезли, крім природних змін їхніх якісних та кількісних характеристик за нормальних умов транспортування і зберігання, а також змін, що допускаються при їх використанні в митному режимі

тимчасового ввезення. Приклад такої операції – увезення обладнання для оперативного лізингу (Лист № 1389);

2. Режим перероблення на митній території України та вивозяться за її межі в тому самому стані, у якому були ввезені, крім природних змін їхніх якісних та/або кількісних характеристик за нормальних умов транспортування і зберігання, або у вигляді продуктів їх переробки;

3. Режим митного складу та вивозяться з України в тому самому стані, у якому були ввезені;

4. Режим імпорту та повертаються нерезидентові у зв'язку з невиконанням або неналежним виконанням умов ЗЕД-контракту. При цьому мають дотримуватися такі умови: товари вивозяться протягом шести місяців із дати імпорту; перебувають у тому самому стані, у якому були ввезені.

Можливим є також реекспорт іноземних товарів, які після ввезення в Україну перебували під митним контролем, але не були поміщені в жоден із митних режимів (наприклад, через обмеження або заборону на їх увезення в Україну) (п. 1 ч. 1 ст. 86 МК).

Вище перелічені товари можуть бути також поміщені в режим реекспорту, якщо (ч. 2 ст. 86 МК):

1. Під час знаходження на території України з ними виконували операції, необхідні для їх збереження, а також здійснювали необхідні для цих товарів техобслуговування чи ремонт;

2. У режим реекспорту поміщається тільки частина раніше ввезених в Україну товарів;

3. Стан товарів змінився внаслідок аварії чи обставин непереборної сили за умови належного підтвердження таких фактів. Крім того, ч. 3 ст. 86 МК передбачено, що в режим реекспорту також поміщають товари, які знаходилися в режимах вільної митної зони та безмитної торгівлі, а зараз вивозяться за межі України.

Процедура реекспорту товарів дозволяє приватному бізнесу більш ефективно здійснювати свою діяльність за рахунок створення більш якісних механізмів купівлі / продажу. Закупівля іноземних товарів за низькими цінами,

з метою їх подальшого перепродажу, сприяє збільшенню фінансового прибутку і розширення виробництва.

. Розрізняють реекспорт із завезенням в країну (прямий реекспорт) і без завезення в країну (непрямий реекспорт), коли закуплено за кордоном товари відправляються відразу в треті країни. Тобто, при прямому реекспорті товарів, що реекспортуються, повинні бути доставлені в країну резидента, а при непрямому реекспорті товарів, що реекспортуються, можна відразу відправити на будь-яку іншу територію, минаючи країну резидента.

Реекспортна операція завершує будь-яку з операцій увезення товарів, що почали раніше: тимчасове ввезення (наприклад, об'єкта оперативного лізингу), переробленої давальницької сировини нерезидента, імпорту товарів з порушенням нерезидентом умов ЗЕД-контракту, других згаданих вище операцій. А значить, і облік реекспортних операцій буде складовою частиною обліку цих операцій. Зокрема, повернення об'єкта оперативного лізингу та повернення нерезиденту товарів неналежної якості (які не відповідають умовам ЗЕД-контракту), що не відображається в податковому обліку резидента.

Документальне оформлення режиму реекспорту.

Для приміщення товару в режим реекспорту необхідні документи, що містять такі відомості:

1. про обставини ввезення товару на митну територію митного союзу;
2. про приміщення товарів під процедуру випуску для внутрішнього споживання;
3. про невиконання умов зовнішньоекономічної угоди;
4. про використанні цих товарів.

Здійснити реекспорт товару вийде лише при наявності митних декларацій на всі товари. В даних паперах обов'язково потрібні артикули або номери, відповідні товару. Тільки, якщо вони співпадуть при огляді, буде видано дозвіл на реекспорт товару.

Реекспорт товару можна виконати лише за наявності таких документів:

1. договір, де вказані причини для ввезення товару на територію митного

союзу. В даному документі потрібно вказати всі умови повернення товарів;

2. інвойси від відправника і одержувача;

3. електронні копії митної декларації;

4. акт приймання товарів, доставлених із закордону;

5. претензія постачальника від одержувача;

6. відповідь постачальника, де той погоджується прийняти назад свій товар;

7. документація (інформаційний лист від одержувача), в якій підтверджується, що товари за час перебування на території країни не піддавалися ремонту і експлуатації, а також наводяться причини, за якими ці товари потрібно помістити під процедуру реекспорту.

ДФСУ у листі від 14.09.2017 р. №1960 / 6 / 99-99-15-03-02-15 / ПК нагадує, операції з вивезення товарів у митному режимі реекспорт (за винятком операцій з вивезення відповідно до п. 5 частини 1 ст. 86 МКУ) підлягає звільненню від оподаткування ПДВ.

Якщо, платник податку за такими товарами скористався своїм правом на податковий кредит і в подальшому здійснює їх вивезення у митному режимі реекспорт, то у податковому періоді, на який припадає таке вивезення, платник повинен здійснити нарахування ПДВ відповідно до п. 198.5 ПКУ.

При цьому податкові зобов'язання з ПДВ нараховуються у розмірі суми ПДВ, що були включені платником до складу податкового кредиту та сплачено до бюджету по операції з тимчасовим ввезенням товару.

Отже, платник податку за операцією з вивезення товарів у митному режимі реекспорт на дату виникнення податкових зобов'язань з ПДВ складає та реєструє в ЄРПН дві податкові накладні:

1. одну - на дату фактичного вивезення товарів за межі України, зафіксовану в митній декларації:

- у верхній лівій частині в рядку "Залишається у продавця (тип причини)" експортер ставить помітку "X" та Зазначає тип причини "07" ("Експортні постачання");

- у графі "Отримувач (покупець)" зазначається найменування нерезидента та через кому - країна, в якій зареєстрований отримувач товару,

- у рядку "Індивідуальний податковий номер покупця" проставляється умовний ПІН "300000000000".

2. другу - не пізніше останнього дня звітного (податкового) періоду на загальну суму частки сплаченого податку під час тимчасового ввезення товарів:

- в графі "зведена податкова накладна" робиться помітка "X",

- у графі "Отримувач (покупець)" платник податку зазначає власне найменування (П. І. Б.),

- у рядку "Індивідуальний податковий номер отримувача (покупця)" проставляється умовний ПІН "+600000000000",

- у верхній лівій частині зазначається відповідний тип причини "09" - "склад на постачання для операцій, які звільнено від оподаткування податку на додану вартість".

Обидві податкові накладні підлягають реєстрації в ЄРПН.

Відображення у обліку.

Під час повернення імпортного товару у підприємства виникають запитання, як відобразити це в обліку, а точніше, як така операція впливає на фінансовий результат. При розмитненні товару на митниці сплачували ПДВ та мито — яка доля цих платежів? Якщо говорити про ПДВ, то потрібно враховувати, в якому митному режимі товар повертається нерезиденту. Якщо підприємство має кредиторську заборгованість перед іноземним постачальником, то ця заборгованість є монетарною статтею балансу. Але у разі повернення товару така стаття з розряду монетарних переходить до немонетарних, бо повертається товар, а не кошти. Як наслідок, у разі повернення товару курсові різниці не визначаються. Проте до цього моменту на кожну дату балансу (31.03, 30.06, 30.09 та 31.12) підприємство мусить визначати курсові різниці за монетарними статтями.

При ввезенні під час розмитнення товару підприємство сплачувало митні платежі, такі суми відносилися до собівартості товару на підставі п. 9 П(С)БО 9.

Постає запитання: яка доля цих платежів під час повернення? У звітному періоді повернення суми ввизного мита залишаються у складі витрат, але змінюють свій напрям. Митні платежі не будуть складовою собівартості товару, але своїх ознак щодо витрат такі суми не втрачають (отже витрати можуть бути достовірно оцінені), тому належать до інших операційних витрат. У бухгалтерському обліку суми відображаються за дебетом субрахунку 949 «Інші витрати операційної діяльності» у кореспонденції з рахунком 28 «Товари». Таку трансформацію потрібно оформити бухгалтерською довідкою — саме цей документ вважається первинним і підтверджує період відображення. Як наслідок, згідно з п. 7 П(С)БО 16, витрати, які неможливо прямо пов'язати з доходом певного періоду, відображаються у складі витрат того звітного періоду, в якому вони були здійснені. У випадку, що розглядається, датою витрат буде дата складання бухгалтерської довідки. Сам факт повернення товару здійснюється проведенням дебет 632 «Розрахунки з іноземними постачальниками» у кореспонденції з рахунком 28 «Товари». Таким чином рахунок 28 закривається в бухгалтерському обліку.

Звільнення від оподаткування товарів, що реекспортуються, регулюються виключно податковими законами України. До товарів, що реекспортуються не застосовуються заходи нетарифного регулювання, окрім випадків, визначених законом. Об'єктом реекспорту найчастіше є товари, що продаються на міжнародних аукціонах та товарних біржах. Реекспортними вважаються також операції, при яких товари, що передаються, відправляються новому покупцю без завезених в реекспортуючі країни. Реекспорт допускає укладання двох зовнішньоекономічних контрактів реекспортером: за одним він купує товар, а за іншим - продає його. У бухгалтерському обліку придбання товару відображається проведенням: Дебет рахунку 281 «Товари на складі» Кредит 632 «Розрахунки з іноземними постачальниками», передання товару на реекспорт: Дебет рахунку 282 «Товари в торгівлі» Кредит рахунку 281 «Товари на складі». Реалізація товару відображається записом: Дебет рахунку 902 «Собівартість реалізованих товарів» Кредит рахунку 282 «Товари в торгівлі» и одночасно

Дебет рахунків 362 «Розрахунки з іноземними покупця», 314 «Інші рахунки в банку в іноземній Валюті» Кредит рахунку 702 «Дохід від реалізації товарів».

У більшості випадків операція повернення товару постачальнику-нерезиденту відобразиться лише у бухгалтерському обліку і жодних наслідків у податковому не знає. Але є невеликий виняток. Платники податку на прибуток, які визначають податкові різниці згідно з пп. 134.1.1 ПКУ, повинні врахувати ще один момент. Відповідно до пп. 140.5.4 ПКУ фінансовий результат звітного періоду збільшується, якщо контрагентом є нерезидент (у т.ч. пов'язана особа — нерезидент) з переліку №977-р і придбаються товари, зокрема необоротні активи. Платник податку, який співпрацює з нерезидентами з переліку №977-р, збільшує фінансовий результат звітного кварталу, півріччя, 9 місяців на суму 30% вартості товарів. Отже, у періоді придбання потрібно здійснити коригування фінансового результату та визначити цю податкову різницю. Проте у періоді повернення імпортного товару вимога щодо збільшення фінансового результату до оподаткування зникає. У цьому випадку платнику податку слід подати уточнення до декларацій з прибутку звітного періоду, в якому збільшується фінансовий результат до оподаткування, і відкоригувати його.

При відвантаженні товарів на експорт підприємство відображає «експортний» дохід. У свою чергу, після повернення товарів нерезидентом вам належить відкоригувати суму цього доходу записом Дебет 704 «Вирахування з доходу» - Кредит 362 «Розрахунки з іноземними покупця». І, звичайно, нікуди не подітися від курсових різниць, які ми рахуватимемо за монетарну заборгованість за правилами пп. 7 та 8 П (С) БО 21. У бухгалтерському обліку ці курсові різниці відображають за кредитом 714 (при виникненні доходу) або дебетом 945 (при виникненні витрат).

При розрахунку податку на прибуток слід керуватися правилами бухгалтерського обліку, і жодних коригувань на податкові різниці для цього випадку ПКУ не передбачає.

Щодо нарахування ПДВ по операціях з реекспорту товарів, які були раніше ввезені на митну територію України у митному режимі тимчасового

ввезення, слід зазначити, що операції з вивезення товарів у митному режимі реекспорту (за винятком операцій з вивезення відповідно до п.5 частини 1 ст.86 МКУ) підлягають звільненню від оподаткування ПДВ. Якщо платник податку за такими товарами скористався своїм правом на податковий кредит і в подальшому здійснює їх вивезення у митному режимі реекспорту, то у податковому періоді, на який припадає таке вивезення, платник повинен здійснити нарахування ПДВ відповідно до п.198.5 ст.198 ПКУ.

При цьому, податкові зобов'язання з ПДВ нараховуються у розмірі суми ПДВ, що були включені платником до складу податкового кредиту та сплачені до бюджету по операції з тимчасового ввезення товару.

У бухгалтерському обліку вивезення за межі митної території України, раніше імпортованого товару відображається як повернення товару. У зв'язку з цим сплачені на митниці платежі та інші витрати, понесені при імпорті, виключаються зі складу собівартості товару та згідно з П(С)БО 16 зараховуються до складу інших операційних витрат. При реекспорті збут фактично не відбувається, тому витрати, понесені при здійсненні цих операцій, у бухгалтерському обліку також зараховуються до складу інших операційних витрат, а з метою оподаткування - до інших витрат суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності.

Імпортні товари, що повертаються нерезиденту в зв'язку з невиконанням (неналежним виконанням) умов зовнішньоекономічного договору, як правило, розміщуються в митний режим реекспорту.

Література:

1. Бланк и.А. Управление активами/ И.А. Бланк – К. :Ника-Центр Єльга, 2012 – 720 с.
2. Астахов В.П. Бухгалтерский (фінансовий) учет / В.П. Астахов. – М.: МарТ, 2014 – 960 с.
3. Крайник О.П. Фінансовий менеджмент : навч. Посіб. / О.П. Крайник, З.В. Клепікова. – Львів : Держ. Ун-тет «Львівська політехніка» , Київ «Декор» , 2013 – 260с.
4. Пятов М.Л. Управление обязательствами организации / М.Л. Пятов. – М.: Финансы и статистика, 2014 – 256 с.

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ЛОГІСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ІННОВАЦІЙНО-ОРІЄНТОВАНИХ ПІДПРИЄМСТВ

*Довгань Ю.В.,
старший викладач
кафедри маркетингу та реклами,
Штодько Т.В.,
студентка
факультету торгівлі,
маркетингу та сфери обслуговування,
Вінницький торговельно-економічний
інститут КНТЕУ,
м. Вінниця, Україна*

В сучасних умовах активного розвитку споживчого попиту та посилення конкуренції на споживчому ринку невід'ємним елементом і закономірним результатом є застосування в практиці господарювання логістичного підходу до управління підприємством. Впровадження нових ідей, товарів, послуг, технологій, методів управління бізнесом за цих умов є необхідною передумовою для формування конкурентних переваг підприємства.

Підтримання та підвищення економічної ефективності діяльності суб'єктів господарювання потребує постійного вдосконалення, оновлення, реорганізації та пошуку нових способів управління і ведення бізнесу.

У структурі діяльності підприємства логістична діяльність займає особливе місце, зважаючи на той факт, що саме там можна досягти конкурентних переваг у витратах, в часі обслуговування та у доданій вартості для клієнта. На сьогодні все більш важливим стає вдала організація логістичних процесів, адже логістичні витрати можуть сягати 11 % в структурі ВВП країни [1, с. 251].

Для виконання поставлених перед торгівельним підприємством завдань необхідно застосовувати сучасні інструменти планування, формування перетворення та переміщення матеріальних та супроводжуючих логістичних

потоків в логістичному ланцюгу поставок, будувати і координувати логістичні процеси на основі комплексного інноваційного підходу.

Згідно із Законом України «Про інноваційну діяльність» інновації – це новостворені (застосовані) і (або) вдосконалені конкурентоздатні технології, продукція або послуги, а також організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, що істотно поліпшують структуру та якість виробництва і (або) соціальної сфери [2].

Становлення торгівлі в Україні супроводжується появою інноваційно-орієнтованих підприємств, які застосовують інноваційні підходи до здійснення логістичної діяльності, організаційних форм та прикладного інструментарію управління логістикою. Найвиразніше ці підходи спостерігаються у логістичній діяльності торговельних підприємств мережевого типу.

Удосконалення процесів товаропостачання у торговельних мережевих підприємствах покладається на спеціально створений орган – службу логістики разом з підпорядкованими їй логістичними центрами, які виступають як «... координуючий та інтегруючий об'єкт логістичної інфраструктури управління і перетворення логістичних потоків» [3, с. 208].

Прикладом цього, може слугувати компанія ТОВ «АТБ-маркет», де особливістю логістичної діяльності є стратегічне рішення щодо постачання товарів у супермаркети мережі через розподільчі центри. Як показує зарубіжний і вітчизняний досвід, формування таких логістичних комплексів дозволяє суттєво знизити витрати та оптимізувати операції, пов'язані з перетвореннями матеріального потоку, організацією ефективного руху інформації та фінансів.

Для управління логістичною діяльністю інноваційних підприємств торгівлі мережевого типу характерною ознакою є майже повна концентрація процесів організації, реалізації та управління логістичною діяльністю на рівні Головного офісу та його спеціалізованих функціональних служб за умови зведення до мінімуму ролі відділу логістики в мережі об'єктів.

Практика здійснення логістичної діяльності торговельних підприємств мережевого типу дозволяє зробити висновок про принципову подібність підходів до її організації, які базуються на впровадженні єдиної бізнес-технології, яка характеризується: стандартизованими та інтегрованими процедурами руху товарного потоку; управлінням взаємодією підприємства з постачальниками і покупцями в створюваних логістичних ланцюгах завдяки використанню інформаційних технологій; створенням корпоративної інформаційної системи та централізацією процесів управління на рівні головного офісу; використанням власної системи оцінювання ефективності діяльності за основними бізнес-процесами; використанням передових технологій управління потоками в поєднанні з автоматизацією бізнес-процесів; розбудовою власних логістичних (розподільчих складських) комплексів; впровадженням АСУ складами; передачею на аутсорсинг частини логістичних функцій і процесів, що дозволяє знижувати витрати та досягати мережевого синергічного ефекту.

Логістична діяльність потребує постійного вдосконалення і розвитку, глибокого вивчення усіх можливих факторів впливу і індивідуалізації кожного нововведення, що дозволить суттєво підвищити ефективність логістичної діяльності інноваційно-орієнтованих торговельних підприємств мережевого типу.

Література:

1. Крикавський Є. В. Логістичне управління : підручник. Львів : Видавництво Національного університету «Львівська політехніка», 2015. 684 с.
2. Про інноваційну діяльність Закон України від 4 лип. 2002 р. №36. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15> (дата звернення: 01.11.2019).
3. Ковальова Я. Г. Інтегрований підхід до формування логістики на підприємствах торгівлі. *Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг*. 2017. Вип. 2. С. 207–216.

